

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rekopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rekopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priležiti poštne znamke.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krome.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravištvu lista »Mir« v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin od garment-vrste vsakekrat.

Leto XXXIII.

Celovec, 2. maja 1914.

Št. 17.

Možje in mladeniči!

V nedeljo dne 17. majnika t. l.

Vsi na tabor v središču Podjune.

Nobeno društvo naj tedaj ne zboruje. Noben zavezen mož, noben zavezen mladenič ne sme manjkati. Več prihodnjic.

Odgovor Vsenemcem.

Po programatičnih izvajanjih gospoda dr. Brejca na protestnem shodu v Velikovcu je odgovarjal msgr. V. Podgorc kot domačin iz okolice Velikovca na posamezne trditve vsenemških govornikov v Sinčivasi.

»Pred 1300 leti so prišli na Koroško Slovenci in stopili v stik z Nemci. Na mesto slovenskega plemstva je kmalu stopil Nemec, v mestih in gradovih se je naselil nemški obrtnik. Ljudstvo se je pustilo pri miru. Kakor danes kmet hlapca, potreboval je grajščak kmeta, neprestane vojske in kužne bolezni so poskrbele, da ni bilo nikoli preveč ljudi. Naroda se ni zatiralo, živel je, kakor je živel nemški kmet, in slovenski svobodni kmet je v slovenskem jeziku umeščeval vojvode, ves svet to ve, le dr. Lemž ne, ki je v Sinčivasi dejal, da Kranjci potvarjajo zgodovino.

Narodni boj je nastal v novejši dobi. Ne med slovenskim in nemškim kmetom, ne med slovenskim in nemškim obrtnikom. Narodni boj je pričela druga vrsta ljudi, katerim ni mar za skrb in trpljenje pridelujočega ljudstva, vrsta ljudi, ki ne producira nič: to je naše uradništvo, o katerem je dejal in pisal dr. Steinwender, da jih je 40 odstotkov preveč, da jih izmed sto lahko 40 odslovimo. Toliko je uradnikov preveč, obenem pa študira na naših srednjih šolah 200.000 dijakov. Nikdo ne ve, kaj početi s tem inteligentnim proletarijatom! To pa ne velja za nas koroške Slovence; mi nimamo ne svojih zdravnikov, ne svojih sodnikov, ne svojih političnih uradnikov, ne svojih učiteljev. Zdi se mi, da je brezobzirni narodni boj le kruhoborstvo našega uradništva. Tudi v starejši dobi so bili med nami Nemci: nemški zdravniki, sodniki, okrajni glavarji in drugi uradniki. Ali ti Slovence niso sovražili; prizadevali so se govoriti z ljudstvom, kakor pač je bilo mogoče. Zato jih je ljudstvo vpoštevalo in je potrpevalo. Imeli smo tudi uradnike Slovence, katerih nikdo ni preganjal. Zdaj pa je drugače: zdaj se izganja Slovenca domačina in med nas prihaja tujec, ki nas zaničuje! Ljudstvo se tuja boji in mu ne zaupa. Nekje je zdravnik, o katerem pravijo ljudje: »Bojimo se ga, ta nas zastrupi, če ga v boleznih pokličemo.« In ko sem dotičniku dokazoval, da na to niti misliti ne sme, mi je odgovoril: »Saj je zastrupil tega in tega. Ko je zbolel, dobil je zdravila in po njem je bilo!« Ali ni to vnebovpijoč položaj, če ljudstvo misli, da ga zastrupljajo! Naše ljudstvo trepeče pred sodniki. Katoliško slovensko ljudstvo misli, da pri teh sodnikih ne najde pravice. Kakšen položaj! In ne samo Slovenec, tudi krščanski Nemci mislijo, da izgube na Koroškem vsako pravdo, ki le malo diši po politiki. Poznal sem okrajnega glavarja, ki se je nekoč izrazil, da takoj po pogledu po-

zna liberalca Nemca in klerikalca Slovenca: »Liberalca mu odkrito pogleda v oči, Slovenca pa se takoj vidi hinavščina«. Da, Slovenec trepeče pred uradnikom, Nemec in liberalca pa vesta, da jima je prijatelj! Take razmere so neznosne. Kirschner je sicer dejal v Sinčivasi, da se na naših razmerah ne sme nič predruščiti, sicer se Slovenec gospodarsko uniči. Bile so pa že druge razmere: Naši očetje niso znali nemški nič, pa so bili premožni. Niso znali nemški, pa so več pridelovali, kakor se pridelava dandanes, in so vse lahko prodajali. Za gospodarski napredek nam je treba dela, razumnega dela. In kar se bo pridelalo, se bo prodajalo. Kje na Koroškem se grše ponemčuje, kakor v Velikovcu? Samo nemške ljudske šole in vrhutega še meščanska šola, okrog mesta pa cepajo mladi posestniki drug za drugim, morebiti nikjer tako, kakor tu.

Nismo nikdar proti nemščini. Šolska doba je dolga dovolj, da se otroci lahko uče tudi nemščine. Ali proti tistemu blaznemu sistemu smo, vsled katerega pridejo otroci iz šole, pa ne znajo pisati nobenega pisma, nimajo veselja do nobene knjige, duševno propadajo in gospodarsko se uničujejo. Ne poznamo potrebe nemškega posredovalnega jezika, kakor ga zahteva Lučovnik. Nemški jezik potrebujemo, ko pridemo iz doma, kakor potrebujemo železnice, ko gremo na daljšo pot. Raditega pa ne bomo razbili doma vozov, ki se jih vsak dan potrebuje bolj, kakor železnice. Tako smo rabili in bomo rabili doma slovenščino. Zdravnik in sodnik in duhovnik pa naj razumejo ljudstvo, med katerim delajo. Zdravnikov, sodnikov in uradnikov, ki nas sovražijo, pa ne trpimo več! Tisoč let biva tu okrog mesta Slovenec in je slišal slovenski evangelij. V tem mestu zdaj zasmrdi Nemcem zato evangelij, ko se bere slovenski in se ga odstrani, da se ne žali ušes učiteljev. Narodnega sovražstva ni pri nas, marveč na strani nemškega uradništva, in temu sovražstvu hočemo narediti konec!

Lučovnik je pravil v Sinčivasi, da se uprava podražuje z zahtevo po slovenskem uradovanju. Nemcu smrdi slovenščina, zahteva k vsaki vlogi prevod. Kdo pa upravo podražuje, mi ali oni, ki živi od Slovencev, pa se ni maral učiti njihovega jezika? In če ta jezik zna, ga ne sme, ali ne mara rabiti. Slovence se pošilja iz dežele, pa daje nemškemu učiteljskemu in dijakom stipendije, da se uče nekaj slovenščine. Kdo pa podražuje potem upravo? Dajte stran 40 odstotkov uradnikov, ki jih je preveč, dajte nam naše Slovence, pa si bomo prihranili mnogo denarja. Mi ne podražujemo uprave, podražuje jo Nemec s svojo nadutostjo in svojim zaničevanjem druge narodnosti.

Lučovnik je Slovincem očital simpatije do Srbov. On mora to vedeti. V njegovi občini je zbralo neko dekle ob času vojske za ranjence menda tri krome 20 vin. Pričelo se je proti nji postopanje po orožnikih in okr. glavarstvu v Celovcu, kakor da je izdala Avstrijo. To so naše simpatije s Srbi. Gospod predgovornik je že označil naše stališče, kateremu pridam le še: Slovenci smo na višji kulturni stopnji od Srbov in nikoli še noben narod ni želel priti pod nižjo kul-

turo. Slovenci in Hrvati smo katoličani in nobenemu ne pride na misel, želiti si priti v oblast pravoslavja. Ali Srbija je na Balkanu in bo igrala svojo vlogo. Bila je doba, ko so Slovani na Balkanu klicali po Avstriji, želeli so, da jih pride Avstrija osvoboditi. Avstrija je imela tam doli vse simpatije, ali Nemci so simpatizirali s Turki in sovražili Slovence ter jih zaničevali. In vse se je obrnilo; Slovani na Balkanu so si priborili samostojnost. A premajhni so, da bi mogli biti popolnoma samostojni; prihajajo pod vpliv Rusije. Ali Nemci ne razumejo, kam nas je privedla njihova neumnost? Tam spodaj Rusija in državnice na Balkanu; na jugozapadu pa Italija!

V Inomostu so nemški dijaki razbili Lahom visoko šolo. Nikdo jih za to ni primereno kaznoval. Vlada hoče dati drugo visoko šolo Lahom na Dunaju. Nemci pa pravijo: »Ne pustimo, ker je Dunaj nemško mesto!« Kaj čuda, če Lahji poročajo: »Ako v Avstriji za nas ni prostora, pojdimo k laškemu kraljestvu!« Ali mi delamo to neumnost? Dela jo blazni nemški narodni fanatizem, ki tako razbija našo Avstrijo. In ne samo to. Druge države poznajo naše razmere. Vedo, da se tu raznim narodom ne daje ljudskih šol. Na Štajerskem je 400 tisoč Slovencev, pa jim ne dajo nobene meščanske šole. In v Celju so se vršili krvavi boji za par slovenskih gimnazijskih razredov. V Avstriji nimajo narodi svojih sodnikov, ne svojih zdravnikov, ne uradnikov. Ali ni razumevno, da misli Rusija: Avstrija mora razpasti. Ali ne mislijo nekaj sličnega tudi naši nemški in laški zavezniki? Da, iz tega izvira grozna vojna nevarnost, katera preti vsej Evropi. Stotine milijonov moramo izdajati za vojne ladje, za trdnjave, za nove topove, ki bi jih morebiti ne bilo treba, ko bi ne bilo nemške narodne nestrpnosti. Država mora tej nestrpnosti napraviti konec.

Da Metnic prihaja k nam, je prava koroška specialiteta. Zupan celovške občine je, katera ne daje službe nobenemu Slovincu. Na kolodvoru je dal zapreti slovenskega župana, ki je hotel vozni listek v Pliberk. In ta gospod je zastopnik četrtke kurije za slovenski del Koroške. Ali se nam ne smeje ves svet. In ta gospod govori o narodnem miru. Seveda ima on mir s tistimi, ki gredo kakor slab pes za vsakomur, kateri jim ponudi kos kruha. Stari testament že je imel svoje odpadnike, ki so se bili izneverili veri in narodnosti. Primerjalo se je tedaj odpadnike ženskam, ki za denar prodajo svoje poštenje in svojo čast, svojo dušo in svojo vest. Huda je ta beseda, ali tega greha dolžimo nemškutarje: za nekaj dobička so prodali vero in narodnost, čast in vest. S temi Metnicnimi ljudmi mi nimamo nič opravka.

V usodepolnem času živimo. Rusija koplje ob naših mejah že svoje okope, zida svoje trdnjave, zbira sto in stotisoče vojakov. Nikdo bi se ne upal napadati Avstrije, če bi bili njeni narodi složni. Nemci naj pomislijo, da se svet ne bo obračal po njih, marveč oni se bodo obrnili po drugem svetu. In Avstrija naj spozna, da ima v svojih mejah mnogo narodov, kakor mati mnogo otrok, kar ji je naj v čast, ne v pogin. Naj se spomni, da je za vse te narode dolžna na skrbeti in jih ljubiti in da je morebiti zadnji čas, da napravi v tej družini postavni red in mir.

Po raufanju in pijančevanju — glavobol.

Sram jih je! Pa ne vseh. Kdaj pa se je baraba še sramoval svojih barabskih dejanj? Pa take, ki se štejejo k »te boljšim«, je sram. Pa jih je tudi lahko sram v dno duše, če še sploh imajo kaj vere v dušo. Dvomimo! Saj le tisti, ki ne veruje več v dušo, se obnaša kakor neumna zver, ki nima duše. Samega sramu so kar hitro umolknili v svojih sicer tako gostobesednih časnikih. Prej ko se ta nemškonacionalni škandal v Sinčivasi pozabi, tem boljše je za nasprotnike. Toda takega kulturnega škandala ni mogoče tako hitro pozabiti. Zapomnite si to, gospodje Lemiš, Metnitz in tovariši!

Lemiš je govoril v Sinčivasi o kulturi koroških Nemcev, toda že na shodu se je pokazala ta kultura v vsej svoji nagoti. Take barabovske kulture nas Bog varuj! Ne za sto procentov, za 500 procentov višjo kulturo, nego so jo pokazali v Sinčivasi Nemci, imamo koroški Slovenci. »Gospodje« Metnitz, Lemiš, Lučovnik, Mihor, Kiršner, Linhart, Wieser, nemškonacionalni »Volksbildnerji« in drugi, ki ste predstavljali v Sinčivasi cvet nemške kulture, pojdite se kulture učiti v naše hleve! Tam boste našli več slovenske kulture, kakor smo jo videli mi pri vaših ljudeh v Sinčivasi. Lemiš, za božjo voljo vas prosimo, prinesite nam vendar z raufovsko in alkoholno kulturo! Strašna škoda, da niste prišli na slovenski shod v Velikovec. Tam bi bili videli, kaj je kultura. In pred kulturo naših kmetov in delavcev bi se bili odkrili!

Kaj pravijo časopisi?

Vsa slovenska javnost se je zgražala nad to lažikulturo. »Slovenec«, »Slovenski Narod«, »Straža« so imeli daljše članke, v krajših besedah pa se je bavilo s »Kärntnertagom« vse slovensko časopisje. Celograški »Arbeiterwille«, glasilo štajerskih in koroških nemških socialdemokratov je izborno osmešil in postavil na laž ta »Kärntnertag«, na katerem so bili v imenu slovenskih kmetov najštevilnejše zastopani »pavri iz Celovca«. »Arbeiterwille« se čudi, da je v Celovcu naenkrat toliko kmetov, ki sedijo po raznih kancelijah in trgovinah. a Slovencev, koliko jih je v Celovcu! Ob ljudskem štetju so jih z lučjo podnevi iskali, v Sinčivasi pa je bilo kar na stotine »slovenskih paurov iz Celovca«. Še celovski župan Metnitz in vitez Burger, predsednik nemškega »Volksrata«, sta špilala »slovenskega paura iz Celovca«!

Najlepši članek o sinčevaškem »švindlu« je pa objavila na uvodnem mestu veleugledna »Union« v Pragi, glasilo, ki ima dostop v najvišje in najimenitnejše kroge, koga glas sega celo do cesarskega dvora. Tudi »Kärntner Tagblatt« je objavil dva dopisa, ki sta bila pa oba poslana listu očitno iz — uredništva samega. Prvi »dopis« je bil pošten, drugi pa niti resnicoljuben, niti pravičen, niti krščanskosocialen, ampak je govoril iz njega hlapčevski strah pred nemškoliberalnimi »Freie Stimmen«. S tako stranko, katere glasilo se sicer imenuje katoliško, ki pa se v narodnem vprašanju ne upa na dan s katoliškimi načeli, katoliški Slovenci pač ne moremo hoditi roko v roki. Je sicer žalostno to, pa mi nismo krivi! Naj se zato »Kärntner Tagblatt« ne pritožuje, če bo naše glasilo v bodoče zavzelo nasproti krščanskim socialcem njihovega glasilu primerno stališče.

Odposlanci in zastopniki vlade.

Vlada je poslala na »Kärntnertag« v Sinčovas sledeče gospode:

1. policijskega koncipista dr. Junovicza. Ta je lastnoročno in neusmiljeno, s trdo pestjo suval naše ljudi.

2. Kot vladnega komisarja dr. Erkerja iz Velikovca, ki se je napram dr. Bruggerju izrazil, da bo pomagal »die Windischen niederhalten«.

3. Ritmojstra Häuslerja, ki kot član »šlarafije« zastopa nemškonacionalne »težnje«.

4. Nebroj nemških žandarmov, ki še besedice niso znali slovenski!

Vzdržujemo se vsake, sicer povsod dovoljene kritike, ki je ljubljansko c. kr. policijsko ravnateljstvo samo v našem listu ne

vidi rado, ampak smo pribili le suha, s pričami dokazana dejstva.

Kupljeni za »Kärntnertag«.

Da kupuje »Schulverein« slovenske otroke za svoje šole, da kupuje »Südmärka« nemškutarske obrtnike in zadolžene slov. kmete s svojimi Judeževimi groši, je vsakomur znano in odveč bi bilo, o tem še veliko besediti. Znani so nam tudi golaži in pivo, ki se daje v »krščanski ljubezni« lačnim in žejnim nemškutarjem, da volijo potem »fortšritlih«. — Izvedeli pa smo, da so kupovali verne »deutschfreundlich« duše tudi za »Kärntnertag« v Sinčivasi. Kočijaž Eberwein v Pliberku, ki kaj rad služi tudi slovenske krajarje, je dajal vsakemu, ki je hotel na shod v Sinčovas, po 3 K. Helldorffov lovec in posestnik v Sv. Neži, Feinik je prinesel Miklavovemu Jozeju v Št. Petru 13 K za vožnjo tistim, ki se hoče udeležiti »Kärntnertaga« v Sinčivasi. Dve kroni pa je dobil Jozej za svojo agitacijo še posebej, da si na svojih težavnih potih poživi svoje žganja žejno grlo. — Kdo je le dajal ta denar?

Učitelji.

Med »slovenskimi pauri« so se s kričanjem odlikovali zlasti nemškutarski učitelji. Posebno glasno sta tulila in hujskala nadučitelj Marinič iz Št. Janža v Rožu, ki doma lenobo pase, namesto da bi poučeval šolsko mladino, in učitelj Sameš iz Žitarevasi. Krona vseh je bil pa seveda že omenjeni Hornbogner. V urejenih deželah bi bili učitelji za tako hujskarijo disciplinirani, pri nas na Koroškem pa bodo zato še pohvaljeni. Izkazali so se tudi nadučitelj Privasnik iz Spodnjega Dravberga, Derbuh iz Šmarjete pri Pliberku, nadučitelj Eberl iz Velikovca in njegov sin rodod Kranjc, učitelji Strucker in Schiestl, Pibater, Falkner, Wiegele, ki sicer komaj hodi, a strast ga je pripeljala celo v Sinčovas.

»Pauri« iz kancelij.

C. kr. sodnik dr. Jožef Poetsch iz Velikovca, ki je pri seji rediteljev dajal potrebna navodila, dr. Rauter, davčni referent v Velikovcu, Bernhard, postajenačelnik v Spodnjem Dravbergu. Ta je hotel s pestjo suniti v rebra g. Čarfa, pa se je zmotil in je zadel strastnega nemčurja in mešetarja Moraka iz Vovber; nadalje Sammer, oficijant na sodišču, zdravnik dr. Höferer, Murolec, uradnik pri c. kr. okrajnem glavarstvu, zasebni uradnik Anton Haid, advokat dr. Viktor Prauditsch, kojega oče je bil mesar v Ormožu na Štajerskem, nemško niti znal ni dobro, govoril je pa najraje slovensko; Adolf Rainer, notarski kandidat pri Rabiču v Velikovcu, Štefan Uranschek, oficijant pri c. kr. sodišču, Ringl Julij, tajnik velikovške mestne hranilnice, ki se je iz polnega grla drl, občinska tajnika v Velikovcu Knötner in Gräbl.

Südmarkovci.

Lepo število tulečih zverin v človeški podobi se je rekrutiralo iz vrst trgovcev in obrtnikov, ki so odvisni od miloščine Südmärke, fijakarjev in gostilničarjev. Nekaj jih omenjamo v dopisih. Izkazali so se zlasti: Fijakarji Eberwein iz Pliberka, Seibitz ml., Jurij Form, Mazak, vsi iz Velikovca. farbar in župan velikovski Pinteritsch ter njegov sin, visokošolec, ki je junaško bral z nogami, Ernst Leitgeb, trgovski vodja pri Gindlu, in Herzog, trgovski pomočnik pri Gindlu, sinovi mlinarja Majdiča (kranjska žlahta), sin trgovca Čebula iz Velikovca, Nageletov sin, velikovška kovača Adolf Pogatschnik in Peter Vaupetič; zlasti se je izkazal trgovec Kanduth, ki sicer zalaga »Narodno šolo« v Velikovcu, njegov pomočnik Bauer, Franc Vank, trgovski pomočnik pri Kultererju, brivec Severin Wernig in njegov pomočnik Karel Rosenzopf, Franc Pittermann, vodja Kobererjeve drogerijske filijale v Velikovcu, Pibater Adolf, urarski pomočnik pri Huberju, Ferd. Huber, krojaški mojster, Franc Pawlik, steklar, Kaiser, trgovski pomočnik pri Strausu, Medved Lojze, klobučar, Andrej Glantschnik, mesar in gostilničar, Jožef Wiegele, dimnikar, Kaspurc Franc, krojaški pomočnik pri Kramerju, sedlarski mojster Janez Benke, mesar Kru-

schitz, sladčičar Ferd. Spendal, trgovec s papirjem Karl Magnet, ki je pomagal Slovence ven metati, sin s Kranjskega privandranega krojaškega mojstra Vaupetiča, ki stanuje menda v cerkveni hiši, klobučar C. Bürger, krojač Smertnik, čevljarski mojster A. Medved, gostilničar Loigge, mizarski mojster Kosamurnik, najemnik Oberhammerjeve gostilne, trgovec Taurer v Dobrlivasi, ki je tudi dostojno zagovarjal mater Germanijo, čevljarski mojster Kuchling in Skorjanc, sedlarski mojster Kramer, tiskarnar Zmuegg, pravi rogovilež, nočni čuvaj Sommer, ki je pri Leitgebu pri belem dnevu stražil svoje pijance, kotlar Kummer, ki sicer rad ponuja svoj »Schlauch-Apparat« požarnim brambam na Kranjskem, knjigovez Hofer, vsi sami predstavitelji pristnih velikovških pragermanov, katerih imena že kažejo, da njihovi očetje niso ležali na medvedovih kožah in pijančevali po stari germanski navadi. Dobrovoljež je vsekakor c. k. cestar Heidebauer, ki je ploskal, ko so Slovence »na rokah« nosili iz dvorane. Videli smo tudi gozdarja Stucka, nadgozdarja Rutterja iz Podgore pri Borovljah, ki je pretepal nekega slovenskega fanta, gozdar Kopitsch v Ljubelju, ki je pripeljal seboj tudi gostilničarja Albina Čavko, »Deutschpetra«.

Trije suroveži.

Kako posurovi sin slovenske matere, če sprejme nemško »kulturo«, so dokazali pretepači znani Korak iz Rude, Zagozda, p. d. Kigler v Sinčivasi, načelnik požarne brambe, ki je celo domačega g. kaplana osuval, in novi sodarski mojster iz Dobrlivasi, privandranec iz Zgor. Štajerskega.

Najodličnejši raufovci.

Po svoji surovosti in s kričanjem so se najbolj odlikovali Velikovčani. Fijakar Marak (sicer »kranjski Messerstecher«, kakor je imenoval Lemiš Kranjce), predsednik veteranskega društva in kateri posojuje mestu ob cesarski slavnosti cesarsko zastavo, je kričal in psoval Slovence na nesramen način. Fijakar Seibitz mlajši, ki kaj rad služi slovenske krajarje, je kričal in pomagal suvati tiste, ki so jih vlačili ven, seveda Slovence, ki so se upali črhiti kako besedico. Gosp. župnika Poljanca je vlekel ven slaščičar Spendal iz Velikovca, (ki je sam kranjskega pokoljenja!), kateremu je asistiral dr. Bruger iz Celovca. Sploh se je ta gospod posebno odlikoval s svojim surovim obnašanjem. — Ker so se vendarle bali žendarmerije, se Nemci niso upali očitno tepsti naših ljudi — tembolj pa so jih suvali z nogami. — Junaki!

Zlobni Linhart.

Ko je »Štajerčev« urednik Linhart špogal svoje govorance in neštokrat rabil besedo »Hetzpaffen«, je vselej pogledal na Almerja, ki je gledal pri oknu noter, češ, da »Hetzpaffe« velja tudi njemu. Nekam čudno je g. Almer pomežikaval. — Mogoče sta se potem pri »Biertischu« spoznala in se celo v svoji nibelunski zvestobi pobratila.

Učitelj, ki zasluži medaljo.

Znan velikovski razgrajč učitelj Hornbogner je strgal nekemu našincu suknjo, za kar bo spet romal na sodnijo. Ker se to človeče noče izpametovati in ne pozna nobenih ozirov, tudi mi ne molčimo več in ne poznamo ozirov. Molčali smo, ko je pred dve ma letoma o priliki slavnosti v Št. Rupertu naščuval svoje šoloobvezne otroke, da so nahrulili mirne Slovence z izzivajočimi heilklici, se klatili okolu slovenske šole in s svojim obnašanjem dajali slab zgled drugim otrokom, ki imajo boljše očete. Tudi v Sinčovas jih je pripeljal, bržkone z enakim namenom. Naj se možakar rajši briga, da dobi svoja drva za netivo na drug način, nego da si je »izposodi« brez vednosti gospodarja na tuje m ozemlju. Več danes še ne povemo, a če bomo v to prisiljeni, potem se bo zanimala za stvar tudi žendarmerija. — In ta človek je igral pri bauernbundovskem shodu v Sinčivasi kot reditelj glavno ulogo. Zmerjal je naše ljudi s psokami, jih suval in pomagal, kakor kaže gori omenjeni slučaj, kot pravcati »Hausknecht« vlačiti jih ven na prosto. Tudi njegov tovariš ni bil nič boljši. — Kako se bo pral na sodniji,

homo še poročali. (Prosimo za obvestilo, kdo ga bo sodil. Morga g. Poetsch, ki je bil tudi pri »paurih« v Sinčivasi. Op. ured.)

Otroke so privlekli.

Enega slovenskega vajenca iz Velikovca so tudi vrgli ven. Neki navzoči učitelj se je izrazil, da radi tega, ker zahaja še v nadaljevalno šolo. Videli pa smo na okrog vse polno šolarjev in izvedeli, da pohajajo šole v Velikovcu. Torej še otročad so alarmirali!

Kulturonosce Pinteritsch.

Velikovski župan Pinteritsch je nahučil na shodu navzočega slovenskega župana Krajgerja iz Globasnice, ker je le-ta delal medklice, z »Maul halten, Windischer!« na kar mu je dal g. Krajger primeren odgovor. Od Pinteritscha, ki se je izrazil »alle Windischen und Pfaffen muß man t o t s c h l a g e n!« (gosp. državni pravdnik, kaj porečete na to?) in ki si za občinsko hišo o priliki cesarske slavnosti — izposojuje cesarsko zastavo od velikovškega fija-karja, nismo pričakovali boljšega. Pač nemška kultura! »Višjim gospodom« čestitamo na prijateljstvu takega kulturonosca, ki bi mu med Culukafri zaman iskali para.

S »Kärntnertagom« smemo biti zadovoljni. Kar bi ne dosegli po 10 shodih, da spozna naše dobro ljudstvo vso krutost nemškutarije, to smo dosegli z našo udeležbo. Nihče, ki je bil zraven, ne bo pozabil tega shoda, a tudi ne bo pozabil, kako se z nami postopa in da niti piškavega oreha ni vredna trditve, da hočejo nemški nacionalci živeti s Slovenci v miru in ljubezni.

Politične vesti.

Dr. Šusteršič o Koroški.

V nedeljo, dne 26. aprila, se je vršil v Ljubljani občni zbor »Kmečke zveze« za ljubljansko okolico. Na shodu je govoril deželni glavar kranjski tudi o razmerah na Koroškem. Med drugim je rekel: »Mi koroške brate zagotavljam, da ne spremljamo samo njihovih bojov z odkritimi bratskimi čustvi, ampak da smo pripravljeni jim tudi vsikdar pomagati z dejanjem! Koroški Nemci se silno hudujejo, kaj se mi Kranjci vtikamo v koroške zadeve. Mi imamo ravno toliko pravice zanimati se za koroške Slovence kakor imajo izvenkranjski Nemci pravico zanimati se za kranjske Nemce. Mi tvorimo s koroškimi Slovenci en sam solidaren narod, tedaj opravičeno rečemo: Če gre za koroške Slovence, gre za našo stvar! Mi se ne moremo zapreti sami zase, in ves nemški nacionalizem ne bo mogel med nami in Korošci zgraditi kitajskega zidu! Kjer gre za eksistenčne predpogoje naroda, tam so narodi solidarni, tam se ne gre več za deželne meje. To zahtevajo Nemci zase, to tudi mi zase zahtevamo!« To so prav lepe besede, toda žal so ostale le v Ljubljani, ker komunike, ki je krožil o dr. Šusteršičevem govoru v nemških listih, je zamolčal ta pasus glede koroških Slovencev. In vendar je moral biti komunike sestavljen od kakega Slovenca v Ljubljani!

Delegacije.

Delegacije so se sestale dne 28. aprila v Budimpešti. Kakor je pokazala že prva seja, delegacije ne bodo potekle tako mirno, kakor si želi vlada. Socialno demokratični delegat dr. Ellenbogen je predlagal, da naj delegacije tako dolgo ustavijo svoje delovanje, dokler ne bo zopet redno deloval avstrijski državni zbor. Starostni predsednik baron Fuchs ni hotel dati predloga na glasovanje, vsled česar je nastal hrup. Za predsednika delegacij je bil nato izvoljen član gosposke zbornice grof Sylva-Tarouca, za njegovega namestnika poljski poslanec dr. Leo. V posamezne odseke so bili izvoljeni sledeči jugoslovanski delegatje: v zunanji dr. Korošec in dr. Šusteršič, v vojni dr. Korošec in dr. Šusteršič, v bosenski dr. Korošec in dr. Laginja, v finančni dr. Korošec, v peticijski dr. Laginja.

Dnevne novice in dopisi.

Cesarjeva bolezen. Uradne vesti o cesarjevem zdravju so skoro vsak dan enake in poročajo, da je cesar ponoči hudo kašljal, sicer pa da je spal. Tek, moči in splošno počutje pa da so popolnoma zadovoljivi. Nekoliko drugače pa se je o cesarjevi boleznini poročalo dne 28. aprila iz neposredne cesarjeve okolice, in sicer da zdravljenje cesarjevo ne napreduje tako razveseljivo, kakor želi cesarjeva okolica in kakor bi bilo pričakovati po ugodnem zdravstvenem stanju, ki se je pojavilo v nedeljo in je potrajalo tudi še preko ponedeljka. Omehčavanje katarja se je zopet zaustavilo in zato cesar potekle noči ni prebil tako dobro, kakor v nedeljo. Zdravniki smatrajo, da se je omehčavanje katarja zaustavilo le prehodno in da okrevanje cesarjevo, četudi le počasi, vendarle napreduje.

Čestitke vojaščine ekscelenci Njegovanu. V torek, dne 28. aprila, ob 11. uri dopoldne so čestitali ekscelenci g. feldmaršallajtnantu Viktor Njegovanu povodom njegovega imenovanja za poveljnika 35. inf. divizije v Kološu in njegove povišbe namestnik vojaškega postajnega poveljništva polkovnik baron pl. Stillfried, polkovni poveljnik, štabni častniki, poveljnik deželne žendarmrije, vojaški kurat preč. gospod msgr. Rafko Kozák, vojaški uradniki garnizije ter so izrazili svoje obžalovanje, da zapusti ekscelencia garnizijo, kjer je bival tri leta. Ekscelencia je bil priljubljen pri vojakih in civilnem občinstvu; zavoljo njegove pravicoljubnosti ga je spoštovalo zlasti slovensko občinstvo. Ekscelencia je hrvaški rojak. — Novoimenovani poveljnik 12. infant. brigade in poveljnik vojaške postaje polkovnik - brigadir E. K r a t z e r je došel v Celovec dne 28. aprila.

Popravek. V zadnji številki se vrnila v poročilu o protestnem shodu v Velikovcu pomota. Na shodu ni bilo okrog 300 ljudi, kakor smo v prvem poročilu pomotoma brali, ampak jih je bilo, kakor nam poroča naš dopisnik, približno 400. To pomoto popravljamo zato, da se vidi, koliko so vredna poročila v »Freie Stimmen«, ki so poročale, da je bilo na našem shodu samo 150 ljudi. Od druge strani smo prejeli sledeče poročilo: Prav pošteno je potegnil »Štimce« velikovski poročevalec o protestnem shodu, ki poroča v 54. številki z dne 25. t. m., da je na shodu govoril 150 udeležencev gospod župnik D o b r o v c iz Črne! Kje in kdaj se je ta protestni shod vršil, nam ni znano. Na našem shodu sta navdušeno govorila gospoda dr. B r e j c in msgr. V a l . P o d g o r c, vrli rojak iz najbližje velikovške okolice. — Zdi se, da je nekdo namenoma skrpucal tisto poročilo skupaj tako, kakor je pač njemu »pasalo«, ali je resnično ali ne, to mu je deveta briga. Saj je bilo na shodu kakih 400 udeležencev. Čestitamo »Štimcam« k njihovim točnim poročevalcem!

Zagrebski nadškof umrl. Po daljši boleznini je umrl v Zagrebu tamošnji nadškof dr. Posilović, star 81 let. Njegov naslednik je škof koadjutor dr. A n t e B a u e r, ki se je udeležil tudi zadnjega katoliškega shoda v Ljubljani in je tam pozdravil Slovence. Naši ljudje so pravili, da so ga prav dobro razumeli.

»Schulvereine« tomobole v Celovcu se je udeležilo mnogo nezavednih slovenskih služkinj in moških uslužbencev, ki ne poznajo namena nasprotnega društva. Schulverein je pa tudi tako nesramen, da izrablja nevednost slovenskih ljudi v protislovenske namene. Srečke za tomobole so prodajali tudi pri celovškem sodišču. Lepe razmere!

Za notarja v Rožeku je imenoval pravosodni minister Friderika barona Martineza, ki je postal v obeh nemškega Volkrata za to mesto zmožen šele potem, ko se je udeležil hujskaškega shoda v Sinčivasi. Nato je bil hitro, skoro bi rekli, telegrafično imenovan. Jezikovnih zmožnosti sicer za rožeški okraj nima, pa kdo povprašuje na Koroškem po tem. Prvo je, da mora znati hecatiti proti Slovincem, drugo se že spregleda.

Vojaške vesti. Imenovanja. Poveljnik 12. infanterijske brigade v Celovcu generalmajor Viktor Njegovan je imenovan za poveljnika 35. infanterijske divizije in za feldmaršallajtnanta. — Pri 17. pešpolku so bili s 1. majem imenovani: za podpolkovnika major Hugon pl. Thurman, za stot-

nike nadporočniki Viktor pl. Canisius, Samo Vošnjak, Oton Kiesewetter pl. Wiesenbrunn, Rudolf Lukanc pl. Savenburg, prideljen generalnemu štabu; za nadporočnika poročnika Aleš Bischoff pl. Widerstein, Rudolf Schmidt; za poročnika praporščaka Ernst Durkaler in Karol Nitsch. — Polkovnik Oton Kaschatzky v Znojmu je imenovan za poveljnika 7. pešpolka v Gradcu.

Policijski pes Tix Harras iz nemškega Št. Vida je boljši, kakor vsi celovški policaji. Tako se šalijo Celovčani. Vendar pa je v ponedeljek, dne 20. aprila, odrekel, pa ne po svoji krivdi, ampak ker je bil prepozno poklican. Neznani zlikovec, ki smo mu že na sledu, je ponoči od sobote na nedeljo vrgel skozi okno hotela Trabesinger velik kamen. Poklicali so znamenitega psa izsledovalca iz Št. Vida, ki je sledil nekaj časa do Kumpfove ulice, kjer mu je sledu zmanjkalo. Zato je pa takoj izsledil vlomilca, nekega kleparskega pomočnika, ki je vlomil v izložbo puškarja Kaiserja v Kolodvorski ulici v Celovcu. Prej je izsledil zločinca, ki je v Trebnju porezal 42 sadnih drevesc, da bi se maščeval nad svojim delodajalcem, nekim lesotrzcem. Koj nato je bil poklican policaj Knap iz Št. Vida s svojim Tix Harrasom v Koče, da izsledi nekega požigalca, kar se je posrečilo psu v neverjetno hitrem času.

Avtomobilska nesreča na Gospasvet-skem polju na Koroškem. Teodor Dreher iz Gorice mrtev, šofer Merc težko ranjen. V četrtek, dne 23. aprila, okoli poldne ure je pripeljal po cesti proti Gospasvet-skem polju v smeri iz Stajerske avtomobil, ki je vozil s hitrostjo brzovlaka. Naenkrat je trčil avtomobil v drevo ob cesti. Sunek je bil tako silen, da je izruval voz drevo s koreninami iz zemlje in se zaletel v drugo drevo, katero je v višini voza odlomil. Nato se je avtomobil parkrat prekucnil in obležal v jarku ob cesti. Cel prizor so gledali potniki iz vlaka, ki je vozil slučajno mimo. Vlak je ustavil na progi, naložil ponesrečenca v službeni voz in ju je odpeljal v Celovec. Tam so ju prepeljali v bolnišnico, kjer se je izkazalo, da sta ponesrečenca Teodor Dreher iz Gorice, sin člana gosposke zbornice Antona Dreherja z Dunaja, in njegov šofer Merc. Ponesrečeni Dreher je imel težke poškodbe na glavi, šofer pa ima razbito čeljust in zlomljeni roki. Ob tričetrt na 2. zjutraj je Teodor Dreher, ne da bi se kaj zavedel, umrl. Šofer Merc je sicer težko poškodovan, vendar pa upajo zdravniki, da bo okreval. Teodor Dreher je prebival v Gorici. Star je 40 let, poročen z baronico Popp-Oberstädten, hčerjo nekega vitemberškega častnika; soproga prebiva v Gorici. O nesreči se pripoveduje, da jo je povzročil domač golob, ki ga je avtomobil povozil in perutnice pohabil. Golob je vzletel, pa šoferju v lice, vsled česar je šofer izpustil krmilo in zavozil v drevo. Drugi dan so se Celovčani vozili v Willersdorf na Gospasvet-skem polju ogledovat si razbiti avtomobil.

Štrajk čevljarskih pomočnikov. Čevljarski pomočniki v Celovcu nameravajo začeti štrajk 9. majnika.

Gozdni požar v Otmanjah. Dne 27. aprila ob poldevetih zjutraj je začelo goret dračje in del posekanega lesa v gozdu grajščaka Leopolda Zweiga. Pogorišče obsega 10 oralov in leži na Šenthelenski gori na otmanski strani. Zažgali so pastirji. Ognjegasci so izkopali rove in tako obvarovali sosedne gozdove. Na pogorišče sta prišla deželni vladni svetnik vitez pl. Rainer in gozdarski nadkomisar Mayer.

Pretep v Žrelcu. V nedeljo, dne 26. aprila, je napravilo pevsko društvo nemških železničarjev v Celovcu »Flugrad« izlet k gostilničarju Miklavcu v Tukah pri Žrelcu. Nemški junaki so brez pravega povoda, zgolj iz narodnega sovraštva, to je zgolj »iz ljubezni do slovenskih domačinov in miroljubnosti« napadli slovenske domačine — baje z noži. Dr. Lemiša opozarjamo na te »Messerstecherje«. Nemški junaki so pobili veliko kupic, razbili mize in napravili gostilničarju veliko škode. Orožniki so nemške peteline ovdali državnemu pravdnistvu. Kaj poreče na to železniška uprava? Izlet se je vršil pod vodstvom bivšega koralista Alojzija Wimmerja in železniškega delavca Mitterja.

Rešena samomorilka. Dne 28. aprila zvečer je skočila v takozvani Feuerbach nasproti Knochovi tovarni v Celovcu okrog

Steckenpferd-

Illijnomlečnato milo

slej ko prej neutržno za racionalno oskrbo polti in lepote. Vsakdanja priznalna pisma. Po 80 h se dobiva povsod.

55 let stara brezposelna ženska Treza Stangl. Iz precej globoke vode sta jo potegnili neki delavec in neka ženska. Rešena ženska ju je zato grdo preklinjala in hotela zopet v vodo. Šentruperški policaj jo je zaprl. Po odgonu jo bodo poslali v Podljubelj, kamor je pristojna.

Poslanec Lutschounig in celovške gospodinjje. Lutschounig je rekel, na shodu v Sinčivasi med drugim tudi, da naj bi Celovčani od Slovencev ne kupovali. Izmed Slovencev pa mu je nekdo zaklical: Tedaj pa poginete! In tako bi tudi bilo. Že sedaj je v Celovcu neznosna draginja, če bi pa Slovenci nič ne pripeljali in prinesli, tedaj imajo v Celovcu celo leto štiridesetdanski post. Celovčani se bodo menda Lutschounigu in njegovi stranki za tako delo kaj lepo zahvalili. Že zdaj stane eno jajce po 10 do 20 vin., če bi pa ne prinesle takih Slovenke, pa stane še enkrat toliko ali pa bi ga sploh ne bilo dobiti. In ravnotako je z vsemi drugimi pridelki: sadjem, zelenjavo, žitom, krmo itd. itd. Tak hecar lahko šunta. On vleče kot poslanec 20 kron na dan, letijo mu v žep krone od vseh strani in doma ima imenitno posestvo, katero mu da vsega dovolj. Ni pa tako pri drugih ljudeh, posebno tudi ne pri Celovčanih. Koliko je tu takih, ki si niti potrebnega živeža ne morejo kupiti in štediti morajo z vsakim beličem. Lutschounig zasluži, da bi ga pognale celovške gospodinjje iz mesta, kadar se tam pokaže. — Omeniti moramo še tudi, da taka hujskarija vladnega komisarja dr. Erkerja prav nič ni vznemirjala.

Kärnten den Kärntnern! To je bilo geslo kolovodij, ki so vprizorili v Sinčivasi takomenovani »Kärntnertag«. Koroška Korošcem! Ali katerim Korošcem? Tistim, katerim je že zamrl vsak čut za pravico, kateri, podkupljeni po judeževih groših, psujejo in sramotijo lastni narod, iz katerega so izšli, in tistim, ki jih v to napeljujejo. Tistim, ki so že tako daleč, da se spozabijo že na svojem duhovniku, dušnem pastirju, ki jih hoče pripeljati na pravi pot. Tistim, ki podijo sinove lastnega naroda iz svoje domovine, domačine, iz dežele in jim ne privošči doma kruha. Tistim, ki jih privlečejo potom »Südmarke« iz »rajha« in vseh vetrov skup, da odjedo zavednim in nezavednim domačinom košček kruha, ki so ga imeli na domačih tleh? Tistim Pepčkom in Nacijem, ki hočejo za druge gospodariti, sami pa še znajo ne! Tistim, ki preganjajo našo živino s planin, da se morejo tam pasti srne in divji kozli? In tistim, kateri ne spoštujejo postavne narodne enakopravnosti in razzodbe najvišjega upravnega sodišča, tistim in samo tistim bi radi izročili Koroško. Oj, ljuba Koroška! Kako boš ti srečna, če te bodo imeli še nadalje tako »vzorni« Korošci; zavidali te bodo celo Albanci in Tripolitanci. — Koroški rodoljub iz boroveljske okolice.

Pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah pri Trstu priredi dne 7. junija t. l. veliko slavnost v proslavo 25 letnice svojega obznanja. Z ozirom na to, da se vrši ta slavnost v večjem obsegu, se tem potom obrača do bratskih društev, da se pri svojih prireditvah ozirajo na ta dan.

Prvi roj je dobil 21. aprila 1914 čebelar Gregor Posnik v Možici, čeravno je 18. sneg pobelil okolico.

Iščemo boljšega vpokojenca, ki bi se nastanil v krasnem kraju, če le mogoče duhovnika. Dotičnik dobi mnogo ugodnosti. Pojasnila daje »Slovenska Straža« v Ljubljani.

Krojač ali čevljar, ki bi imel veselje tudi do organizacije, dobi v večjem kraju, kjer je velika slovenska naselbina, jako ugodno stališče. Vprašanja in ponudbe na »Slovensko Stražo« v Ljubljani.

Zavoljo tatvine so zaprli dimnikarskega pomočnika Rudolfa Manditscha v Borovljah, ki je ukradel svojemu mojstru Gneču 230 K. Fant je denar zapil po Celovcu in Borovljah in je imel samo še 6 K, ko je bil aretiran.

Pliberk. Kdor je bil 19. t. m. v Sinčivasi, ta je spoznal naše Nemce (pravilno: nemčurje) do dobra. Imelo je namreč zborovanje nemško društvo »Bauernbund«, torej društvo kmetov. Človek bi mislil, da pripeljejo Nemci kmete na shod. Kaj še. Po obnašanju bi človek sodil, da ima pred seboj tiste jeruzalemske barabe, ki so kričale pred Pilatom: »Križaj ga, križaj ga!«, po poklicu

so pa bili taki-le »kmetje«: doktorji, kleparji, slikarji, sedlarji, izvoščeki, kurjači, brivci, gostilničarji, kovači, tesarji, vrvarji, ključavničarji, čevljarji, komiji, rudarji, trgovci, največ je pa bilo takozvanih »luftinženirjev«, le kakih 30 kmetov je bilo vmes. Ko so se pa naši kmetje in kmetski fantje prikazali, so jim s silo zabranili vstop. Torej kmetsko zborovanje so imeli zborovalci in odločevali so pa o kmetskih koristih sami »bauernfreserji«, ki poznajo kmeta samo tedaj, kadar jim prinese denar. Kako so pa na shodu divjali, ko so zagledali par črnih sukenj. Znan velikovski fijakar je kričal: »Hinaus mit den schwarzen Falotten.« Tako so besneli, da so v svoji jezi vrgli brez vsega vzroka ven iz zborovalne dvorane č. gosp. župnika Poljanca, Sekola, katerega so z dežniki po glavi bili in s pestmi ter palicami dregali. Kar sikali in pihali so. Da, čujte! V dvorani so se pa lagali in prilizovali, da so naši najboljši — prijatelji. Hinavci! Tudi iz tega razvidite, da kmetov na tem shodu ni bilo, ker naš kmet se tako surovo in pobalinski nikdar ne obnaša. In v to lepo družbo se je podalo tudi okoli 100 pliberških mestnih »kmetov«, in sicer med njimi ti-le: Metnitz (kajne, je že dolgo tega, odkar ste bili oficir?), Nemeč, plib. župan Girardis, brivec Rom (tistih 15 kron, ki jih dobi za maskiranje pri slovenskih igralcih, mu pa ni prečnih), fijakar Eberwein, ki je tako letal, ko je vozil nekega slovenskega kupca. Kranjca, kot bi imel devet nog in ki zna jako sladko govoriti, kadar vidi, da je kaj zaslužka, je bil razkačen kot purman, če mu pokažeš rdečo ruto. Nadalje so bili še: sedlar Štef. Maier, krojač Spitz, Vogel, Kosmov France, čevljar Hlebec, kolar Riepel, kovač Pičko, klepar Kraiger, Ign. Schautzar, vrvar Rabl, trgovec s slov. kravami Logar Seppl, zdravnik dr. Herbst, slikar in steklar Capelari in Seitz (ki se je pa na Kranjskem rodil še kot Zajec) itd. itd. Mi smo vam hvaležni za vse to. Odprli ste nam oči. Upamo, da boste od sedaj naprej ravno tako trdno stali pred vratmi vaših trgovin ter boste zabranili vsakemu Slovincu vstop, kakor ste ga nam zabranili v Sinčivasi v zborovalno dvorano. Potem pa lahko greste z nekdanjim oficirjem Metnitzem na čelu vsi v blaženi »rajh«, po katerem se vam kar sline cede, kakor smo videli sedaj, ko ste peli veleizdajalsko pesem »Wacht am Rhein«.

Iz šinške okolice. Govorniki Kirschner, Lutschounig, Michor, Metnitz in Linhart so na shodu v Sinčivasi dne 19. aprila venomer poudarjali, da hočejo živeti Nemci s Slovenci v miru, da se Slovincem na Koroškem dobro godi, da se nimajo pritoževati čez nič itd. Kako se pa v resnici z njimi dela, naj pokaže to-le: V Dobrlivasi je kot dimnikarski mojster trd Nemeč Waggecker. Prvo vprašanje torej: Kako more dobiti v popolnoma slovenskem delu dežele tako obrtniško koncesijo trd Nemeč? Po novi tozadnevni postavi mora dati znažiti dimnike vsakdo po dimnikarju istega okraja, torej: mora občevati z njim. Kako pa naj občuje Slovenec s trdim Nemcem? Kako naj se zgovori z njim? — To pa še ni dosti. Človek bi si mislil, da si bode najel tak trdonemški mojster vsaj slovenskega pomočnika. Toda daleč se zmoti. Tudi pomočnik je trd Nemeč, ki ne more govoriti s Slovenci ne besedice. Če pa se ne more zmeniti in mu kaj ne gre po volji, tako razbija ta pomočnik po pečeh, štedilnikih in dimnikih, da vse razbije in ubogi Slovenec imej vrh vsega še škodo! In tega se vidi, kako se dela na slovenskem Koroškem: od prvega uradnika do zadnjega sluge in do dimnikarja in dimnikarskega pomočnika: vse mora biti nemško, vse mora siliti Slovence, da bi se učili nemškega jezika. Potem pa pravijo ti hecarji: koroški Slovenci se radi učijo nemščine.

Črna. Socialdemokrat Weisch je menda predlagal pri bratovski skladnici, naj bi imela ista nekako predpravico pri nakupu hiš, ki stojijo na nekdanjem zemljišču bratovske skladnice. To vam je pa pravi delavski prijatelj — ali pa je trep. Ravno spada v združeno belo-rudečo večino v občinskem odboru.

Črna. Mislili smo vedno, da je stari konsum za delavce brez razlike mišljenja. Glas te organizacije bi moral ostati tedaj

nevtralen pri volitvah. Pri zadnjih volitvah pa je bil oddan za socije. Tudi bi kdo mislil, da bodo uslužbenci tega konsuma nepristranski, pa smo se motili. Magaciner je obenem tudi načelnik »rumene« delavske organizacije, ki nima nobenega drugega namena kot drugomisleče delavce pri uradnikih črniti in jim boljše kruh s hinavščino požreti. Zato so pa tudi odborniki te organizacije kar čez noč avanzirali — vsaj na papirju —, da med njimi ni nobenega preprostega delavca več. Najnižji odbornik je vsaj predkopač, na papirju »Freie Stimmen«, akoravno v Črni vsak ve, da je navaden delavec, drugi pa je postal uradnik, akoravno še predkopač ni, tretji pa je tudi predkopač, akoravno mora v konsumu ves bolan žaklje prenašati. Temu so še ime izkvarili, da bi vsaj bolj nemško dišalo. Organizacijo imenujejo »Bund der deutschen Arbeiter«, v odboru pa razen H. Roßbacherja ni Nemca. Boljše bi bilo, ko bi rekli: »Bund der deutschgesinnten Arbeiter« ali pa po slovenski: »Zveza nemčurskih delavcev«.

Črna. Naši socialdemokrati so baje slišali, da je nekdo izmed naših rekel, da bi kar eno bombo vrgel v rdeči konsum in v Krulčevo hišo, če bi jo imel, da bi vse zletelo v zrak. Mislim, da tega ne bode treba. Konsum bode tako kot tako šel v zrak, kajti Nemci so koj tedaj za socije, kadar gre proti Slovincem, kadar pa gre za denar, tedaj pa koj svojim k svojim prihajajo in branijo pristop k rdečemu konsumu. Slovenci se bodo pa tudi premislili take ljudi podpirati kot so Weisch in Muri ter bivši Kumer. Le da bi jim na konja pomagali, bi bili katoliški delavci in kmetje dobri. Zato pa tudi lovijo za svoj konsum po celem Javorju in Ludranškem vrhu. Pa zadnje občinske volitve so gotovo vsakemu oči odprle, da se pravi sebi jamo kopati, če se take ljudi podpira. Sedaj vidi vsak, da ne gre le za gospodarsko izboljšanje, ampak za politično moč. Popolnoma potlačiti hočejo katoliško-misleče delavce in kmete. Muri je rekel, da z nami ne gredo sociji nikdar pri volitvah, ker imajo nas za nazadnjake. Le kadar bi v njih konsum denar nosili in njih prazne kase polnili, le tedaj smo dobro došli. Pa kalinov je malo v Črni, zato rdeča setev ne prospeva in rdeči konsum umira.

Št. Peter na Vašinjah. (Grafenauer — Nagelc.) Brali smo v zadnjem »Miru«, da so dobile občine Blato, Št. Danijel, Prevalje in Pliberk po posredovanju našega poslanca gospoda Grafenauerja precejšnjo državno podporo v znesku 20.000 K, ker jim je bila uničila toča vse poljske pridelke. Vse drugače pa naša občina, ki je obdačena s 124 odstotnimi občinskimi dokladami in ki je tako revna, da res ne vemo, kako zmorejo naši kmetje plačevati še 90 odstotkov doklad! Kje so šele direktni davki? Ne bo je tako revne občine kot je naša: Kuga pri živini, suša, podjed, toča, novcerkveni stolp smo stavili in novo streho na našo šolo. Odkod tudi ti velikanski davki! Bornih par kronic iz Notstandsfonda so dobili samo tisti kmetje, ki ne morejo ne živeti, ne umreti. Občina se je potrudila za podporo: gospod župan in gospod Sterže sta nesla tako prošnjo k njega ekscelenci deželnemu predsedniku; eno prošnjo je dobil tudi g. Nagelc, da jo vloži na pristojnem mestu; občina je vložila prošnjo za podporo na Njega Veličanstvo našega cesarja; ves ta trud je bil zastoj! Zdi se nam, kakor bi se bilo vse zarotilo proti šentpeterski občini. Še malenkosti nam ne dajo, kakor kaže ta-le slučaj: Na deželni kulturni svet smo vložili prošnjo, da nam dá pocenjenega žitnega semena. Tudi nič! In če bi ga danes tudi dobili, kaj bomo z njim, ko je za setev že prepozno?! Kvečjemu, da pitamo z njim naše prašiče »St. Peterer Rasse«.

Velikovec. (Denuncijski.) V svoji onemogli jezi si je privoščil dopisnik »Štimate« v sobotni številki par uradnikov našega okrajnega glavarstva, ki niso nemškonalnega planeta rojeni; ker jim drugače ne more do živega, jih v svoji bauernbundovski pameti zmerja s — slovenskimi klerikalci. Najprej si privoščil našega bivšega okrajnega glavarja Mayrhoferja, ker je pod njegovim »protektoratom« bil izvoljen v okrajni šolski svet namesto Niederhoferja iz Železne Kaple župan Krajger iz Globasnice. Dopisuna

prav nič ne ženira uradna tajnost, kijo zajema iz znanega vira in katera je menda veljavna samo za slovenske člane okrajnega šolskega sveta. Povemo dopisunčku samo to-le: Oseba okrajnega glavarja sedanjega dvorn. svetnika je tako vzvišena nad tako podlostjo, da ga še dosežene. Naj dopisun samo pomisli, da je ravno po posredovanju g. Mayrhoferja bil rešen gotovega konkurza reprezentant Velikovca in s tem seveda tudi renomé tukajšnje nemškutarije. V svoji nehvaležnosti pa ta »reprezentant« še zabavlja čez svojega dobrotnika. V eni prihodnjih številkih prinesemo tozadeven članek, da bodo gotovi ljudje pogledali belo. Potem si ta dopisun privošči našega okrajnega sekreterja, kateremu v svoji jezici tudi ne more drugega očitati, nego da je slovenski klerikalec. Mislimo, da to dotičnega gospoda, ki živi samo svojemu poklicu in se briga za politiko toliko, kakor dopisun za svoj poklic, ne bo bolelo. Tudi gospoda okrajnega komisarja ne, ki je kot uradnik radi svoje vpljudnosti priljubljen pri vseh slojih, tudi nemškutarjih. Na kako nizki kulturni stopnji da stoji dopisnik, je pa razvidno iz tega, da onečašča prijateljstvo tistega gospoda s slov. učiteljem Koširjem, ko sta vendar doma iz ene vasi. Seveda v svoji podlosti dopisnik ne pozna več prijateljstva, in če tudi, ga izrablja samo za svoje politične ali alkoholne namene. Kako more dopisnik nazivati tukajšnjega slovenskega učitelja gospoda Koširja »hauptagitatorja« in »drahtzieherja« slovenskih učiteljev v okraju, je nam nerazumljivo, ko vendar vemo, da on živi samo šoli in svojemu vrtu in živi v dobrih odnosih z vsemi Velikovčani. Seveda bi dopisniku bili ljubši učitelji, ki se dajo izkoriščati za pustne šeme, oziroma hausnechte pri Kärntnertagu. Navsezadnje pa si dopisun privošči še našega stražmojstra, ker pošilja ta svoje otroke v slovensko šolo, »Trutzschule«, kakor pravi. Res, strašno! Če družega ne veste, bodite raje tiho, ker svoji stvari le škodujete. Tudi sodniji niste storili nobene usluge, da jo vlačite v svojo notico, ko vendar veste, da sedijo v sodniji gospodje, ki le za silo lomijo slovenščino in se le vled tega lahko prigodi, da ne najdejo naši ljudje pravice. Dopisnik! To pot ste imeli z dopisom nesrečo; s tem, da ste v svoji podlosti hoteli denuncirati ugledne uradnike, ki zvesto izpolnjujejo svojo dolžnost, ste le obsodili samega sebe. **Fej Vaši denuncijantski duši!**

Blače ob Miriji na Zili. (O genj.) V petek, dne 24. aprila smo imeli v naši vasi zopet ogenj. Goreti je začelo proti 10. uri dopoldne pri Vutiju. Zgorej je Vutiju skedenj, sosedu trgovcu in gostilničarju Černutu pa kegljišče in skladišče, kjer je hranil tudi špirit. Posebno slednji ima veliko škode. Ker stoje hiše zelo tesno druga ob drugi, so mogli vrli gasilci in drugi vaščani, ki so popustili živino in vse na polju ter hiteli pomagat, le z največjo težavo obvarovati sosednja poslopja.

Priblavas pri Dobrlivasi. (Tragična smrt.) V sredo, dne 22. t. m., smo pokopali Lužnikovo mater Marijo Miklav. Hčerka rajnice je bila nuna v samostanu Cams na Tirolskem in je že dalj časa bolehal. Minuli teden pa dobi mati, ko je bila ravno pri delu na polju, brzojav, da je umrla njena hči. To jo je tako pretreslo, da ni mogla več delati in je morala iti domu. Komaj pa pride domu, se zgrudi in kmalu nato umrje; zadela jo je srčna kap. Vsled prevelike žalosti nad smrtjo ljubljene hčerke je ubogi materi počilo srce. Rajnica je bila vzorna krščanska mati in žena. Naj Bog potolaži žalujočo družino!

Št. Peter pri Vašnjah. (Odmevi Kärntnertaga.) Korenike sinčaveške segajo tudi v našo občino. Glavni hujskači nemškutarske sodrge so itak znani v celi občini. Kljub temu jih pa hočemo počastiti z nekaterimi vrsticami, da tako rešimo junaške osebe — pozabnosti. Na shodu v Sinčivasi si videl znane osebe. Od pijančevanja

zaduhlo, zarudelo lice mladega Weisnarja, rabijatnega pijanca Mikvavovega Jozeja, nanovo pečenega posestnika in kegljača Jakobičevega Jureja, znane Ugermane iz Sv. Neže, Helldorfovi lovci in priganjači — »Nemci«, grajščak Stersche in učitelj Janach. Morebiti so še nakširali tudi vse lovske pse — in jih gnali na Kärntnertag! Vsekako dobro bi bili služili pri taktiki, ki se je brutalno uveljavila na shodu s tem, da so našince brcali z nogami, boječ se žendarmrije. Pri tem delovanju se je posebno odlikoval že imenovani Mikvavov Jozej, ki je skrbel, da se vlečejo pošteni slovenski kmetje na cesto. Kljub priletosti in vojaški službi, na katero se rad sklicuje — nima še lepšega vedenja! Res, take »fortschrittlich« inteligence se nam ni treba bati, in ponosni smo — da ne stoji v naših vrstah. Da bi naša nemškutarija, ki je sestavljena iz zgolj pijančkov, ne pozabila iti na shod v Sinčivas — za to so skrbeli pravočasno plačani agitatorji, kakor znani Mikvavov Jozej — ki je cvet nemškutarstva. Pametno je bilo za vsak slučaj — kajti ravnotežje se lahk izgubi — »pr'ni majhni prilležitosti!«

Brdo pri Šmohorju. (Še enkrat o misijon u.) Zadnji »Mir« je poročal, kako so tukajšnji »Südmarkovci« hoteli preprečiti misijon. Za pretvezo jim je služil tifus, na katerem je zbolel melviški nadučitelj in žena, in kateri se bo vsled misijona raznesel po celi občini. V tej svoji gonji pa so že postali prav smešni. Podali so se k c. kr. okrajnemu zdravniku dr. Hussa in so mu pravili grozno novico, da se je iz Melvič pripeljala na Brdo spovednica in da se je zelo resno bati razširjenja tifusa potom spovednice. Zdravnik je nato poslal župniku ukaz, naj spovednico takoj odstrani, ali pa z lysiformom razkuži, ako je na ovadbi kaj resnice. Strah je bil seveda popolnoma prazen; kajti bolnik, ki leži doma v postelji, vendar ne more priti v dotiko s spovednico, da bi jo okužil. Sicer se pa dotična spovednica ni niti nahajala v melviški cerkvi, ampak v podstrešju župnišča in se že čez eno leto ni več rabila. Gotovo tudi nasprotniki sami niso verjeli v kako nevarnost — njih namen je bil odvrnati ljudi od spovednice. Sami se pridno izogibajo cerkve, ker je menda v cerkvi slab zrak (v gostilni je pa seveda samo najboljši čisti zrak); zdaj pa še ti nevarni bacili v spovednici! Kdo bi se ne smejal! Čudno pri vsem tem je pa to, da je bil tifus v Melvičah že v pustu, da se pa tedaj naši gozdarji in učitelji nič niso ganili, da bi se bil prepovedal »Faschingskränzchen« na Brdu, h kateremu so tudi iz melviške župnije prihajali ljudje in pri katerem je neki kmet zapravil 50 kron (!) za šampanjca. Ali tedaj ni bilo nobene nevarnosti za razširjenje tifusa? O, seveda, to je pa vse nekaj drugega; ples ne sme izostati, četudi bi bil tifus še tako razširjen, ker s plesom in pijančevanjem hočete mladino pokvariti, da jo potem lažje dobite na svojo stran. Saj vas poznamo!

Rikarjivas. (Občinske volitve.) Za občino Rikarjivas, h kateri spadajo župnije Št. Vid, Mohliče in Kamen, smo imeli dne 25. aprila občinske volitve. Bilo je izvoljenih 18 slovenskih katoliških mož. Nasprotniki se volitev niso udeležili, ker niso imeli nobenega upanja. — Pričakujemo, da se bo z novo župansko dobo pričelo tudi v naši občini s slovenskim uradovanjem. Če bi znanprej vsi slovenski občinski in župnijski uradi, ki dozdej pišejo samo ali večinoma v blaženi nemščini, sklenili izključno slovensko uradovanje, bi bil pač najlepši odgovor butastim Krapfeldarjem, celovškim viteškim in drugim mestnim »kmetom«, ki so v Sinčivasi v imenu Slovencev protestirali zoper Slovence.

Rikarjivas. (Častnim občanom so bili izvoljeni veleč. gospod Jožef Peterman, župnik na Otoku; Peter Prunč, kmet v Pudobu; Peter Butte, kmet in bivši župan na Veseljah, Šimen Bostjančič, trgovec in bivši župan v Št. Vidu; Janez Boštjančič, župnik v Kamnu. (Iskrene čestitke! Uredništvo.)

Št. Lipš pri Žoneku. (Grenka izguba.) Vsa pozornost dobrega ljudstva v Št. Lipšu se je po Veliki noči obračala s strahom in neprijetno slutnjo na prijazni dom podomače pri Smolniku. V tej luči je za vodenico bolehalo plemenita gospodinja Urša Smolnica, katera je bila v celi župniji zgle-

na gospodinja, vrla katoličanka in vseh cerkvenih bratovščin pravi biser! Dne 25. t. m. je izdahnila svojo blago dušo in je zamenjala svojo zemeljsko domovino z večno rajsko srečo. V ponedeljek, dne 27. aprila je bila položena v hladni grob v Št. Lipšu, obokovana od svojega soproga Jurija Smolnika, od vse daljne in bližnje žlahte ter od ogromne udeležbe blagih sovrstnic in blagih žen. Počivaj sladko zlato srce za vse dobro vneto in goreče v življenju!

Št. Lipš pri Žoneku. (Mrtvoud.) Naš dosedanji dolgoletni cerkovnik Fran Haberc je na Vel. soboto kinčal veliki oltar in natakal sveče, ko mo spodrsne stolec in je 80-letni mož padel po stopnicah. Kmalu se je iz svojega položaja vzdignil in se podal na trato pred cerkvijo, vendar ni več mogel prisostvovati pri slovesnem vstajenju. Na velikonočno nedeljo je z dobrim tekom zaužil velikonočno jagnje, zvečer pa se je onesvestil; kap ga je zadela in ni mogel in še dosedaj ne more govoriti.

Brdo pri Šmohoru. (Nov božji grob — naslikal Peter Markovič.) Za letošnjo Veliko noč smo si tu na Brdu pustili napraviti nov božji grob. V glavnem obstoji iz peterih obokov. Prvi, največji obok, je najlepše naslikan; na zgornji strani je v živih barvah naslikana »zadnja večerja« s spodaj stoječim napisom: »Sin človekov gre sicer, kakor je pisano o njem, toda gorje tistemu, po katerem bo izdan!« Na levi strani tega napisa se začne podoba, ki kaže, kako je Judež Iškarijot Jezusa na Oljski gori s poljubom izdal, da desni strani pa podoba, ki kaže, kako si Poncij Pilat po Jezusovi obsodbi roke umiva in kako vojaki bičanega in s trnjevo krono ovenčanega Jezusa peljejo proč, da bi ga križali. Te slike so nekaka razlaga drugih podob na božjem grobu: dveh rimskih vojakov v naravni velikosti, ki sta naslikana še na prvem oboku in ki stražita Jezusa v njegovem skalnatem grobu. Na drugem oboku je naslikano razno mučilno orodje, ki se je rabilo, ko so Jezusa bičali, s trnjem kronali in križali. Zadnji trije oboki se pa manj vidijo in so samo lepo marmorirani. V ozadju teh obokov vidimo goro Kalvarijo s tremi praznimi križi, na spodnji strani iste Jezusa v grobu ležečega, za goro Kalvarijo pa se vidijo deli mesta Jeruzalema z Oljsko goro v ozadju, vse v lepi perspektivi, kakor da bi v resnici gledali dotične kraje. — Mizarsko delo je napravil Matevž Nučnik, mizar tu na Brdu, lampice in pobarvane steklene kroglice — po ziljskem narečju »činke« in »lampice« —, kakor so pri božjih grobih v navadi, pa je montiral tukajšnji kovaški mojster Martin Petrič, ki je leta 1913. naredil nekako za šalo tudi tukajšnjo prav dobro stolpno uro. — Ljudje so z novim božjim grobom prav izredno zadovoljni. Največja zasluga, da je novi božji grob tako dobro izpadel, gre akademskemu slikarju g. Petru Markoviču

Špecijaliteta med kavinimi pijačami je Kathreinerjeva Kneippova sladna kava.

Kathreinerjeva se napravlja iz najboljšega siada in ima spričo tega veliko reditno moč ob popolni neškodljivosti. S slovitim Kathreinerjevim načinom dobi Kathreinerjeva okus in vonjavo zrnafe kava.

Pristna se dobiva povsod v zaprtih izvornih zavojih s sliko župnika Kneippa.

iz Rožeka na Koroškem, ki je božji grob prav izvrstno naslikal in ki je pri tej priložnosti napravil tudi še novo postno podobo »Jezus v ječi« in poleg tega še dve drugi podobi v splošno zadovoljnost popravil. Stane pa novi božji grob brez lampic in krogel okroglo 700 kron. Mizarsko delo je stalo 150 K, slikanje božjega groba nekako 300 K in prosto stanovanje s hrano vred, deske so stale 70 K, nekaj jih je podaril še drž. poslanec gospod France Grafenauer, k temu pridejo še barve, zagrinjalo, prtiči, kovaško delo itd., vse skupaj tedaj okroglo 700 K.

Velikovec. (Kdo je dopisun?) Par dni prej, ko je bil objavljen v štimcah članek o razmerah na našem okrajnem glavarstvu, je bilo pri našem županu Pinteritschu nekako posvetovanje. Navzoči so bili župan, naš dobroznani Tonče Pungračič, sodnik F ü r s t b a u e r in še neka oseba, ki je pa nismo mogli spoznati. Imena tistih, ki so jih denuncirali potem v svojem leibžurnalu, so se večkrat imenovala na glas, tako da so se slišala celo ven na ulico. To pa je bilo samo mogoče, ker so ga ti »jogri« kakor po navadi imeli bržkone že pod kapo in da so v takem prijetnem razpoloženju pozabili na vsako opreznost. Česa vendar alkohol ne dela! Gospodje, kdo je torej pisal članek? Gospod župan, mogoče Vi kaj veste? — Kaj spet poreče k temu sodnik g. Poetsch?

Vovbre pri Velikovcu. (Tri nesreče v enem mesecu.) Nekaj dni pred Veliko nočjo je pri Kebru šestleten deček spravil desno roko v slamorezni stroj, ki mu je od štirih prstov odrezal vsakega prvi členek. — Na Veliko noč ob 10. uri je pri isti hiši dveletni bratec prvega utonil v kapnici, ko so ga pustili nekaj minut izpred oči. — Štirinajst dni potem, t. j. drugo nedeljo ob ravno isti uri pa je pri imenovani hiši iz neznanega vzroka v skednju izbruhnil požar, medtem ko gospodarja ni bilo doma. Sreča za bližnja dva sosedata, da je prihitelo veliko ljudi, ker je bila božja služba že poldrugo uro prej končana. Čisto blizo stoječi sosedov skedenj, ki ima slamnato streho, so pogumni možje rešili, akoravno nekaj časa še brizgalna ni mogla delati radi pomanjkanja vode. Kebrovo poslopje je zavarovano za 1600 kron; nekaj bode odtegnjeno od te vsote, ker je rešena tudi šupa s svinjskim hlevom. — Le dobro, da se kaj takega ni prigodilo na Belo nedeljo, ko so skoro vsi moški iz Vovber bili komandirani in odpeljani v Sinčovas na vojsko zoper kranjske strahove in farje.

Ziljska Bistrica. (Vojaški nabor.) Dne 25. aprila se je vršil v hotelu Lipold Podkloštrum vojaški nabor za sodnijski okraj Podklošter. K naboru je prišlo 200 fantov, potrjenih je bilo nekaj nad 50. Najboljši »vojni material« ima pač Ziljska Bistrica, od 14 bistriških fantov je bilo potrjenih 12 »jogrov«. Zato so pa tudi prepevali na glas: »Klobuk ima na glav', za njim pa listič bev, ta listič tako prav', da cesar ga je vzev«. Čemu so si slovenski fantje od Zile obesili na klobuke nemške trakove, je pač velika uganjka. Čemu se štuliti za Nemce, ko ste pa Slovenci, vi fantje od Zile?

Črna. (Nesrečna usoda) zasleduje nemškonacionalne časopise, da se vedno blamirajo z lažmi, kadar o naši stranki kaj pišejo. Tako lutrovske »Freie Stimmen« z dne 24. aprila z dopisom iz Črne. Neki »Freiheits-Apostel« poroča v lahkoverni nemški svet o podivjani slovenski druhalji v Črni. Slika jih, kakor da bi bili sami divjaki. Ni drugega resničnega v tem precej dolgemu članku, kakor da so napravili cerkveni pevci in še nekaj drugih na velikonočni ponedeljek izlet h kmetu Božiču, pri kateri priliki se jim je postreglo z malo južino in seveda tudi s pijačo, kakor je to skoro povsod navada ob večjih praznikih. Morebiti se nasprotnemu dopisniku slinje cedijo po tistem sodčku piva, ki ga je plačal č. g. župnik? Takoj po večni luči smo se vračali domov in mirno korakajoč po vasi peli narodno pesem »Hej Slovenci« (in ne Slovani). Vse drugo je zlagano; nihče ni zmerjal, pač pa so nekateri nasprotni otroci »heil« vpili. In če so se tem nasproti izrekle iz naše družbe besede: »Od Slovencev živite, pa »heil« vpijete, sram vas bodi,« se vendar ne more tajiti, da je to »surovo žaljenje nemštva«. Pač pa zmerja nasprotni dopisnik Slovence z lepimi cvetkami nemške kulture, kakor: »Hetzapostel«, »Bethröder-

verein« (pa pravite, da ste dobri katoličani, da, pri volitvah!), »Kirchenmaus«, »austoben«, »Raubzug«, »Rotte«, »Hetzkaplan«, »windische Fanatiker«, »panslawische Hetzer« itd. Kajne, to so pa samo izrazi iz ljubezni do bližnjega, katero tako radi zahtevate v obliki svetlih kronic. Da bi bil kdo izmed nas hrulil, govoril o kaki bombi, pljuval na tla pred nekaterimi nasprotnimi hišami, je zlagano, kakor potrjujejo tudi nasprotniki sami. Ako se je pelo pesem »Hej Slovenci«, se raditega Črna še ni podrla, in pri tej priliki moramo pribiti, da je pred par meseci ravnoisto pesem intoniral v tukajšnji slovenski gostilni celo nekdo iz nasprotnega tabora. Tudi se pesem ne konča: »Proč z nemškimi psi«, temveč: »Črna zemlja naj pogrezne tega, kdor odpada!« O kakih nemških psih v celi pesmi ni ne duha ne sluha. Tu je pač umesten nemški pregovor: »Wie der Schelm selbst ist, so denkt er.« (»Kakršen je hudobnež, tako tudi misli.«) K sklepu pozivlja nasprotni dopisnik svoje somišljenike, naj si v bodočnosti pri enakih prilikah sami napravijo red in sicer »nach deutscher Art« (po nemškem načinu). Kakšna je ta »deutsche Art«, so Nemci pokazali že pri raznih prilikah, posebno še zadnjič v Sinčivasi. Res je, da smo Slovenci za mir, toda za mir, ki nam ne donaja škode in sramote. Ako pa Nemci, ki so prišli med nas, igrajo vlogo ježa v lisičnici, potem se ne smejo čuditi, če tudi pohleven Slovenec da odgovora. Končno pa ostane vedno resnica, da se je v Črni slovenska pesem prej razlegala, kakor nemška.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Seja Slov. kršč.-soc. zveze za Koroško se vrši v četrtek, dne 7. maja, ob pol 2. uri popoldne v hotelu Trabesinger v Celovcu. Vabljen ožji in širši odbor.

Ob birmi! Bliža se blaženi čas, ko popeljejo naše malčke botri in botrice tja v določene cerkvice, v katerih delijo knez in škof zakrament sv. birme. O milosti polni birmiski dan, kako radi se te spominjamo i mi odrasli. Da se nobenemu naših letošnjih birmancev ne zagreni spomin nanj, prosimo vas odrasle le eno: **Birmiski dan** bodi trezen, dan! Ob tako vzvišeni in sveti

priliki ne zalivajte svojih varovancev z vinom in pivom, celo ne pa z žganjem. Saj otroci ne poželijo po opojnih pijačah; spominjate se sami, kako grenka in zoperna vam je bila prva kupica. Zlasti **birmiski dan naj ne bo prvi pijani dan birmancev** in tudi ne s pečatom pijanosti osramočeni dan otrokovih botrov ali botrinj, starišev in sorodnikov. Iz ljubezni do otrok, da se ne pohujšajo mali nad slabim zgledom, naj se zdrže tudi odrasli birmanske dni zmerne v uživanju pijač. Kupite birmancev raje lep in primeren slovenski molitvenik v počestitve svetega Duha kakor da bi jim vlivali smrdljive tekoče duhove po grlu. — Vse vplivne osebe, posebej še visoko častito duhovščino, prosimo, naj pred birmo prizadete pripravi tudi v tem oziru na enega najlepših otročjih dni. — **»Sveta vojska« za Koroško** v Celovcu.

Dobrlavas. Minulo nedeljo je predaval g. dr. V. Rožič v našem »Narodnem domu« o slabih nasledkih pijančevanja. V dvehurnem govoru nam je govornik razkril veliko nevarnost, ki preti tudi našemu narodu od te strani. Drugi govornik g. Peregrin Vunč ek nam je nato na podlagi podob pokazal, kam končno privede nezmerčnost v pijači človeka. Hvala obema za njun trud!

Društvo »Vrtnarska šola« je na občnem zboru dne 7. t. m. v Škofji Loki izvolilo k že obstoječemu odboru še nadaljne tri svetovalce in dva pregledovalca računov, tako da tvorijo sedanji odbor kot svetovalci gospodje: Burdyh Ervin, Škofja Loka; Flere Anton, Kamnik; Halada Marija, Škofja Loka; Herzmansky Franc, Ljubljana; Thaler Rafael, Škofja Loka; kot pregledovalci računov gospodje: Aparnik Franc, Kamnik; Calcari Franc, Trata; dr. Podgornik Karel, Gorica; Plantarič Ignacij, Škofja Loka. Poročilo o delovanju, dohodkih ter izdatkih so udeleženci odobrili in nato se je kot letošnje darilo vršila med navzoče razdelitev cvetlic v lončkih.

! — Ako še niste, pošljite naročnino! !

Moj ljubljenec

je Fellerjev rastlinski esenčni fluid z znamko

„ELSA-FLUID“

»Nikako čudo! Kolikorkrat se me je vsled prehlajenja ali prepiha lotila kaka bolezen, če je bil moj glavobol ali zobobol še tako hud, če me je mučil nahod in je bilo trganje po udih že skoro neznosno, Fellerjev Elza-fluid, moj ljubljenec, mi je vedno utešil bolečine. Tudi v zdravih dneh vem njegov živce oživljajoči in osvežujoči vpliv ceniti. Vsakdanje umivanje z njim olepša polt, okreпча oči in napravi izvrsten počutek!«

Tako in enako se izražajo vsi, ki vsled zdravniškega priporočila redno rabijo Fellerjev fluid. — Že ta omemba, tako mala in skromna, brez kričeče reklame, samo da se v varstvo čitatelja pred ničvrednimi ponarejanji pokaže steklenica z varstveno znamko, zadostuje, ker sami smo se prepričali, da »Elza-Fluid« drži, kar obljubi. Pri tem je tudi cen. — 12 steklenic na vse kraje franko 5 kron.

Zaprte, pomanjkanje teka, nagnjenje k bljuvanju, gorečica in težkoče želodca so znaki, ki se ne smejo zanemarjati. 6 škatlic Fellerjevih rabarbarskih kroglic z znamko »Elza kroglice« stane samo 4 krone franko. — Domači zdravnik rad pove, kdaj in kako naj se oba preparata rabita. Biti pa morata pristna! Take izdeluje lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 67 (Hrvaško).

Cerkvene vesti.

Župnijo Kotlje oskrbuje g. župnik Križaj v Guštajnu. — Prestavljen je provizor Jan. Hofstätter v Gradesu kot provizor v Sörg in administrator Jožef Huber v Obermühlbachu kot provizor v Weissbriach. — Razpisane so do 7. junija župnije: Kotlje, Svinec in Sörg. — Cesar je potrdil izvolitev krškega knezoškofa za nadškofa Solnograškega.

Marijina družba celovških bogoslovcev praznuje v nedeljo dne 3. vel. travna svoj slovesni praznik s sledečim sporedom: Ob šestih zjutraj v bogoslovski cerkvi: Sprejem prevzvišenega knezoškofa, nato slovesna sv. maša, med katero bo sprejelo 18 bogoslovcev, med njimi sedem Slovencev nižje redove in skupno sv. obhajilo. Nato se izpostavi Najsvetejše. Dopoldanska slavnost se konča z litanijami in sv. blagoslovom ob tri četrt na 12 uro. — Popoldne pa se vrši sprejem novo vstopivših članov ob tri četrt na 4. uro v benediktinski cerkvi po prevzvišenem knezoškofu, nato litanije, Te Deum in sklepni blagoslov. — Vabimo vse člane in članice celovških Marijinih družb kakor tudi verno ljudstvo k slavnosti in počastitvi Najsvetejšega.

Župnik Ivan Katnik ž. V ponedeljek, dne 27. aprila je umrl v Kotljah ob 3. uri zjutraj šele 28 let stari župnik č. g. Ivan Katnik. Šele tri tedne je bil župnik v Kotljah. Podlegel je srčni napaki, vsled katere je bolehal že dalje časa. Rojen je bil 25. septembra l. 1886. v rožeški župniji in je bil v mašnika posvečen 18. julija 1909. Služboval je kot kaplan v Borovljah, Dobričevsi, Šmihelu nad Pliberkom in kot provizor v Dipaljševsi v Kanalski dolini. Bil je izredno nadarjen mož in je slovel kot izvrsten pridigar. V sredo dne 29. aprila ob 10. uri dopoldne je bil pokopan. 38 duhovnih sobratov in velika množica občinstva je spremljala zemeljske ostanke mladega duhovnika k večnemu počitku. Mrtvaški sprevod je vodil preč. gosp. dekan Marinič, pridigoval je veleč. gosp. župnik črneški Josip Rozman. N. p. v m.!

Pri majnikovi pobožnosti v stolni cerkvi v Celovcu bo imel običajne pridige vsak dan ves mesec maj č. g. p. Jožef Klameth iz reda očetov redemptoristov.

Krasne umetniške razglednice ima v zalogi trgovina papirja v hotelu Trabesinger, cena komadu 20 h. Druga izdaja razglednic „Ustoličenja“ je ravnokar tudi izšla, komad 10 h. Kdor jih naroči 100 komadov, jih dobi za 6 K.

Bencinmotor na 4 konjske moči, je po ceni na prodaj. Več pove Mihael Rebernik v Gradnici, pošta Zrelc pri Celovcu.

Veselje do dela, veselje do življenja

jemljejo skrinjaste bolečine, nevralgija in protin. - Proti njim se z uspehom rabi

od zdravniških avtoritet priporočeni

CONTRHEUMAN

Pomirjuje in lajša bolečine, izsesava oteklino v členih, pospešuje njihovo gibljivost, odstranjuje neprijetno boleče srbenje ozeblin in preseneča z učinkovanjem pri utiranju, masaži in obkladkih. 1 tuba 1 krono.

Izdelovanje in glavna zaloga **LEKARNA B. FRAGNER-ja**, c. in kr. dvorni dobavitelj, Praga III-203

Proti predplačilu: K 1.50, pošilja se 1 tuba " 5.—, " " 5 tub " 9.—, " " 10 " franko.

Pozor na ime izdelka in izdelovalca.

Zaloga v lekarnah.

Služba organista-cerkovnika

se odda — tudi takoj. Prosto stanovanje, mesečni dohodki najmanj 50 K. Neoženjeni rokodelci imajo prednost. V svrhu daljših pojasnil se priporoča osebna zglasitev pri župnijskem uradu Vetrinj pri Celovcu.

Loterijske številke.

Trst, 22. aprila: 22, 72, 50, 89, 33.
Dunaj, 25. aprila: 19, 20, 24, 6, 40.

Tržne cene v Celovcu

23. aprila 1914 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	23	—	24	38	15	58
Rž	19	58	21	—	11	85
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	24	—	26	—	12	—
Oves	15	—	16	39	5	60
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	35	14	—	—	22	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola, rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	3	—	4	—	1	60
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	9	—	11	—	—	—
" kislo	8	—	9	50	—	—
Slama	6	50	7	60	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 "	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje), 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur.maslo (putar), 1 "	2	60	4	—	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 "	2	10	2	30	—	—
" sur. 1 "	1	90	2	10	—	—
Svinjska mast	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	13	—	20	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	60	—	—
30 " " mehka, 1 "	2	50	3	—	—	—

Živina	Počrez	100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do		
v kronah							
Konji	—	—	—	—	—	—	
Biki	—	—	—	—	—	—	
Voli, pitani	470	—	—	180	—	2	
" za vožnjo	400	620	—	—	—	12	
Junci	300	410	—	—	—	6	
Krave	246	460	70	74	—	50	
Telice	260	—	—	—	—	1	
Svinje, pitane	—	—	—	180	—	3	
Praseta, plemena	18	50	—	—	—	463	
Ovce	—	—	—	—	—	315	
Koze	—	—	—	—	—	—	

V zalogi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je izšla knjiga:

Slovensko-nemški in nemško-slovenski

slovarček.

Sestavila dr. J. Sket, c. kr. vl. sv., in Št. Podboj, c. kr. prof.

Cena v prt vezani knjigi je K 2.40, po pošti K 2.50. Dobi se v vseh knjigarnah.

Za čas seče in žetve

priporočam najboljše na svetu, zlata vredne

'Vulkan' - kose

grobne križe itd., sploh vsakovrstno železnino po najnižjih cenah. Prosim za obilen obisk.

J. B. HAFNER, Celovec

trgovec z železnino „Pri zlati kosi“

Paradeisergasse šte. 3, zraven gostilne „Tiger“.

Da so „Vulkan-kose“ zares dobre, dobivam ustmena in pismena sporočila (zahvale), n. pr. I. Čezar p. d. Janež, župan v Škofčah; Miha Štajher, trgovec v Logivasi; I. Kališnik, veleposesnik v Selah pri Borovljah; I. Kramer, posestnik v Apačah, in še mnogo drugih.

Le ena poskušnja zadostuje.

Preprodajalci se iščejo.

V Celovcu se dobi v vseh lekarnah.

Gostilna z manjšim posestvom

v celovški okolici je na prodaj. Meri okoli 10 oralov, in sicer gozda 3, njiv in travnikov 3, pašnika 4 orale. Cena 7000 kron. Naslov pove upravništvo „Mira“ v Celovcu šte. 16. Za odgovor je priložiti znamko.

Naravna vina

vseh vrst: štajerska, goriška, tirolska in avstrijska, iz soda in v steklenicah, priporočam po nizkih cenah. Oddajam tudi po ceni v sodu. Mašno vino. Dobi se tudi dobro domače meso in slanina (špeh).

Benediktinska klet, Celovec, Benediktinski trg 10.

JANEZ PICHLER

klobučar v Celovcu

Wienergasse št. 4

priporoča svojo veliko

izbiro

moških in ženskih klobukov

v vseh kakovostih in barvah po nizkih cenah. Dobra, realna postržba.

Prosim, povprašajte svojega zdravnika!

THYMOMEL SCILLAE,

sredstvo, ki omehčuje, lušči sliz, zdravi lahki in oslovski kašel, varuje pred vsakim obolenjem dihalnih organov olajšuje pri nadihu in ugodno učinkuje pri otrocih in odraslih. Od zdravniških avtoritet mnogokrat izkušen in priporočen.

Steklenica 2 K 20 vin. Po pošti proti predplačilu 2 K 90 v 1 steklenici, 7 K 3 steklenice, 20 K 10 steklenice, pošilja se franko. Ne dajte si usiliti potvorov!

Izdelovanje in glavna zaloga v **lekarni B. FRAGNER-ja** c. kr. dvorni dobavitelj, PRAGA III.—203.

Pozor na ime izdelka!

Pozor na varstveno znamko!

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopis naj se frankuje in pošilja uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rekopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rekopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priležiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krona.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin od garnend-vrste vsakekrat.

Leto XXXIII.

Celovec, 2. maja 1914.

Št. 17.

Možje in mladeniči!

V nedeljo dne 17. majnika t. l.

vsí na tabor v središču Podjune.

Nobenó društvo naj tedaj ne zboruje. Noben zavezen mož, noben zavezen mladenič ne sme manjkati. Več prihodnjíc.

Odgovor Vsenemcem.

Po programatičnih izvajanjih gospoda dr. Brejca na protestnem shodu v Velikovcu je odgovarjal msgr. V. Podgorc kot domačin iz okolice Velikovca na posamne trditve vsenemških govornikov v Sinčivasi.

»Pred 1300 leti so prišli na Koroško Slovenci in stopili v stik z Nemci. Na mesto slovenskega plemstva je kmalu stopil Nemeec, v mestih in gradovih se je naselil nemški obrtnik. Ljudstvo se je pustilo pri miru. Kakor danes kmet hlapca, potreboval je grajščak kmeta, neprestane vojske in kužne bolezni so poskrbele, da ni bilo nikoli preveč ljudi. Naroda se ni zatiralo, živel je, kakor je živel nemški kmet, in slovenski svobodni kmet je v slovenskem jeziku umeščeval vojvode, ves svet to ve, le dr. Lemiž ne, ki je v Sinčivasi dejal, da Kranjci potvarjajo zgodovino.

Narodni boj je nastal v novejši dobi. Ne med slovenskim in nemškim kmetom, ne med slovenskim in nemškim obrtnikom. Narodni boj je pričela druga vrsta ljudi, katerim ni mar za skrb in trpljenje pridelujočega ljudstva, vrsta ljudi, ki ne producira nič: to je naše uradništvo, o katerem je dejal in pisal dr. Steinwender, da jih je 40 odstotkov preveč, da jih izmed sto lahko 40 odslovimo. Toliko je uradnikov preveč, obenem pa študira na naših srednjih šolah 200.000 dijakov. Nikdo ne ve, kaj početi s tem inteligentnim proletarijatom! To pa ne velja za nas koroške Slovence; mi nimamo ne svojih zdravnikov, ne svojih sodnikov, ne svojih političnih uradnikov, ne svojih učiteljev. Zdi se mi, da je brezobzirni narodni boj le kruhoborstvo našega uradništva. Tudi v starejši dobi so bili med nami Nemci: nemški zdravniki, sodniki, okrajni glavarji in drugi uradniki. Ali ti Slovenci niso sovražili; prizadevali so se govoriti z ljudstvom, kakor pač je bilo mogoče. Zato jih je ljudstvo vpoštevalo in je potrpevalo. Imeli smo tudi uradnike Slovence, katerih nikdo ni preganjal. Zdaj pa je drugače: zdaj se izganja Slovenci domačina in med nas prihaja tujec, ki nas zaničuje! Ljudstvo se tuja boji in mu ne zaupa. Nekje je zdravnik, o katerem pravijo ljudje: »Bojimo se ga, ta nas zastrupi, če ga v bolezní pokličemo.« In ko sem dotičniku dokazoval, da na to niti misliti ne sme, mi je odgovoril: »Saj je zastrupil tega in tega. Ko je zbolel, dobil je zdravila in po njem je bilo!« Ali ni to vnebovpijoč položaj, če ljudstvo misli, da ga zastrupljajo! Naše ljudstvo trepeče pred sodniki. Katoliško slovensko ljudstvo misli, da pri teh sodnikih ne najde pravice. Kakšen položaj! In ne samo Slovenci, tudi krščanski Nemci mislijo, da izgube na Koroškem vsako pravdo, ki le malo diši po politiki. Poznal sem okrajnega glavarja, ki se je nekoč izrazil, da takoj po pogledu po-

zna liberalca Nemea in klerikalca Slovenca: »Liberalcec mu odkrito pogleda v oči, Slovencu pa se takoj vidi hinavščina«. Da, Slovenec trepeče pred uradnikom, Nemeec in liberalcec pa vesta, da jima je prijatelj! Take razmere so neznosne. Kirschner je sicer dejal v Sinčivasi, da se na naših razmerah ne sme nič predugačiti, sicer se Slovenec gospodarsko uniči. Bile so pa že druge razmere: Naši očetje niso znali nemški nič, pa so bili premožni. Niso znali nemški, pa so več pridelovali, kakor se pridelala dandanes, in so vse lahko prodajali. Za gospodarski napredek nam je treba dela, razumnega dela. In kar se bo pridelalo, se bo prodajalo. Kje na Koroškem se grše ponemčuje, kakor v Velikovcu? Samo nemške ljudske šole in vrhutega še meščanska šola, okrog mesta pa cepajo mladi posestniki drug za drugim, morebiti nikjer tako, kakor tu.

Nismo nikdar proti nemščini. Šolska doba je dolga dovolj, da se otroci lahko uče tudi nemščine. Ali proti tistemu blaznemu sistemu smo, vsled katerega pridejo otroci iz šole, pa ne znajo pisati nobenega pisma, nimajo veselja do nobene knjige, duševno propadajo in gospodarsko se uničujejo. Ne poznamo potrebe nemškega posredovalnega jezika, kakor ga zahteva Lučovnik. Nemški jezik potrebujemo, ko pridemo iz doma, kakor potrebujemo železnice, ko gremo na daljšo pot. Raditega pa ne bomo razbili doma vozov, ki se jih vsak dan potrebuje bolj, kakor železnice. Tako smo rabili in bomo rabili doma slovenščino. Zdravnik in sodnik in duhovnik pa naj razumejo ljudstvo, med katerim delajo. Zdravnikov, sodnikov in uradnikov, ki nas sovražijo, pa ne trpimo več! Tisoč let biva tu okrog mesta Slovenec in je slišal slovenski evangelij. V tem mestu zdaj zasmrdi Nemeem zato evangelij, ko se bere slovenski in se ga odstrani, da se ne žali ušes učiteljev. Narodnega sovražstva ni pri nas, marveč na strani nemškega uradništva, in temu sovražstvu hočemo narediti konec!

Lučovnik je pravil v Sinčivasi, da se uprava podražuje z zahtevo po slovenskem uradovanju. Nemeem smrdi slovenščina, zahteva k vsaki vlogi prevod. Kdo pa upravo podražuje, mi ali oni, ki živi od Slovencev, pa se ni maral učiti njihovega jezika? In če ta jezik zna, ga ne sme, ali ne mara rabiti. Slovence se pošilja iz dežele, pa daje nemškim učiteljsčnikom in dijakom štipendije, da se uče nekaj slovenščine. Kdo pa podražuje potem upravo? Dajte stran 40 odstotkov uradnikov, ki jih je preveč, dajte nam naše Slovence, pa si bomo prihranili mnogo denarja. Mi ne podražujemo uprave, podražuje jo Nemeec s svojo nadutostjo in svojim zaničevanjem druge narodnosti.

Lučovnik je Slovencem očital simpatije do Srbov. On mora to vedeti. V njegovi občini je zbralo neko dekle ob času vojske za ranjence menda tri krona 20 vin. Pričelo se je proti nji postopanje po orožnikih in okr. glavarstvu v Celovcu, kakor da je izdala Avstrijo. To so naše simpatije s Srbi. Gospod predgovornik je že označil naše stališče, kateremu pridam le še: Slovenci smo na višji kulturni stopnji od Srbov in nikoli še noben narod ni želel priti pod nižjo kul-

turo. Slovenci in Hrvati smo katoličani in nobenemu ne pride na misel, želeli si priti v oblast pravoslavja. Ali Srbija je na Balkanu in bo igrala svojo vlogo. Bila je doba, ko so Slovani na Balkanu klicali po Avstriji, želeli so, da jih pride Avstrija osvoboditi. Avstrija je imela tam doli vse simpatije, ali Nemci so simpatizirali s Turki in sovražili Slovence ter jih zaničevali. In vse se je obrnilo; Slovani na Balkanu so si priborili samostojnost. A premajhni so, da bi mogli biti popolnoma samostojni; prihajajo pod vpliv Rusije. Ali Nemci ne razumejo, kam nas je privedla njihova neumnost? Tam spodaj Rusija in državice na Balkanu; na jugozapadu pa Italija!

V Inomostu so nemški dijaki razbili Lahom visoko šolo. Nikdo jih za to ni primereno kaznoval. Vlada hoče dati drugo visoko šolo Lahom na Dunaju. Nemci pa pravijo: »Ne pustimo, ker je Dunaj nemško mesto!« Kaj čuda, če Lahí poročajo: »Ako v Avstriji za nas ni prostora, pojdemo k laškemu kraljestvu!« Ali mi delamo to neumnost? Dela jo blazni nemški narodni fanatizem, ki tako razbija našo Avstrijo. In ne samo to. Druge države poznajo naše razmere. Vedo, da se tu raznim narodom ne daje ljudskih šol. Na Štajerskem je 400 tisoč Slovencev, pa jim ne dajo nobene meščanske šole. In v Celju so se vršili krvavi boji za par slovenskih gimnazijskih razredov. V Avstriji nimajo narodi svojih sodnikov, ne svojih zdravnikov, ne uradnikov. Ali ni razumevno, da misli Rusija: Avstrija mora razpasti. Ali ne mislijo nekaj sličnega tudi naši nemški in laški zavezniki? Da, iz tega izvira grozna vojna nevarnost, katera preti vsej Evropi. Stotine milijonov moramo izdajati za vojne ladje, za trdnjave, za nove topove, ki bi jih morebiti ne bilo treba, ko bi ne bilo nemške narodne nestrpnosti. Država mora že nestrpnosti napraviti konec.

Da Metnic prihaja k nam, je prava koroška specialiteta. Župan celovške občine je, katera ne daje službe nobenemu Slovincu. Na kolodvoru je dal zapreti slovenskega župana, ki je hotel vozni listek v Pliberk. In ta gospod je zastopnik četrte kurije za slovenski del Koroške. Ali se nam ne smeje ves svet. In ta gospod govori o narodnem miru. Seveda ima on mir s tistimi, ki grede kakor slab pes za vsakomur, kateri jim ponudi kos kruha. Stari testament že je imel svoje odpadnike, ki so se bili izneverili veri in narodnosti. Primerjalo se je tedaj odpadnike ženskam, ki za denar prodajo svoje poštenje in svojo čast, svojo dušo in svojo vest. Huda je ta beseda, ali tega greha dolžimo nemškutarje: za nekaj dobička so prodali vero in narodnost, čast in vest. S temi Metnicovimi ljudmi mi nimamo nič opravka.

V usodepolnem času živimo. Rusija koplje ob naših mejah že svoje okope, zida svoje trdnjave, zbira sto in stotisoče vojakov. Nikdo bi se ne upal napadati Avstrije, če bi bili njeni narodi složni. Nemci naj pomislijo, da se svet ne bo obračal po njih, marveč oni se bodo obrnili po drugem svetu. In Avstrija naj spozna, da ima v svojih mejah mnogo narodov, kakor mati mnogo otrok, kar ji je naj v čast, ne v pogin. Naj se spomni, da je za vse te narode dolžna skrbeti in jih ljubiti in da je morebiti zadnji čas, da napravi v tej družini postavni red in mir.

Po raufanju in pijančevanju — glavobol.

Sram jih je! Pa ne vseh. Kdaj pa se je baraba še sramoval svojih barabskih dejanj? Pa take, ki se štejejo k »te boljšim«, je sram. Pa jih je tudi lahko sram v dno duše, če še sploh imajo kaj vere v dušo. Dvomimo! Saj le tisti, ki ne veruje več v dušo, se obnaša kakor neumna zver, ki nima duše. Samega sramu so kar hitro umolknili v svojih sicer tako gostobesednih časnikih. Prej ko se ta nemškonalni škandal v Sinčivasi pozabi, tem boljše je za nasprotnike. Toda takega kulturnega škandala ni mogoče tako hitro pozabiti. Zapomnite si to, gospodje Lemiš, Metnitz in tovariši!

Lemiš je govoril v Sinčivasi o kulturi koroških Nemcev, toda že na shodu se je pokazala ta kultura v vsej svoji nagoti. Take barabovske kulture nas Bog varuj! Ne za sto procentov, za 500 procentov višjo kulturo, nego so jo pokazali v Sinčivasi Nemci, imamo koroški Slovenci. »Gospodje« Metnitz, Lemiš, Lučovnik, Mihor, Kiršner, Linhart, Wieser, nemškonalni »Volksbildnerji« in drugi, ki ste predstavljali v Sinčivasi cvet nemške kulture, pojdite se kulture učiti v naše hleve! Tam boste našli več slovenske kulture, kakor smo jo videli mi pri vaših ljudeh v Sinčivasi. Lemiš, za božjo voljo vas prosimo, prinesite nam vendar z raufovsko in alkoholno kulturo! Strašna škoda, da niste prišli na slovenski shod v Velikovec. Tam bi bili videli, kaj je kultura. In pred kulturo naših kmetov in delavcev bi se bili odkrili!

Kaj pravijo časopisi?

Vsa slovenska javnost se je zgražala nad to lažikulturo. »Slovenec«, »Slovenski Narod«, »Straža« so imeli daljše članke, v krajših besedah pa se je bavilo s »Kärntnertagom« vse slovensko časopisje. Celograški »Arbeiterwille«, glasilo štajerskih in koroških nemških socialdemokratov je izborna osmešil in postavil na laž ta »Kärntnertag«, na katerem so bili v imenu slovenskih kmetov najštevilnejše zastopani »pavri iz Celovca«. »Arbeiterwille« se čudi, da je v Celovcu naenkrat toliko kmetov, ki sedijo po raznih kanclijah in trgovinah. a Slovencev, koliko jih je v Celovcu! Ob ljudskem štetju so jih z lučjo podnevi iskali, v Sinčivasi pa je bilo kar na stotine »slovenskih paurov iz Celovca«. Še celovski župan Metnitz in vitez Burger, predsednik nemškega »Volksrata«, sta špilala »slovenskega paura iz Celovca«!

Najlepši članek o sinčevaškem »švindlu« je pa objavila na uvodnem mestu veleugledna »Union« v Pragi, glasilo, ki ima dostop v najvišje in najimunitnejše kroge, kojega glas sega celo do cesarskega dvora. Tudi »Kärntner Tagblatt« je objavil dva dopisa, ki sta bila pa oba poslana listu očitno iz — uredništva samega. Prvi »dopis« je bil pošten, drugi pa niti resnicoljuben, niti pravičen, niti krščanskosocialen, ampak je govoril iz njega hlapčevski strah pred nemškoliberalnimi »Freie Stimmen«. S tako stranko, katere glasilo se sicer imenuje katoliško, ki pa se v narodnem vprašanju ne upa na dan s katoliškimi načeli, katoliški Slovenci pač ne moremo hoditi roko v roki. Je sicer žalostno to, pa mi nismo krivi! Naj se zato »Kärntner Tagblatt« ne pritožuje, če bo naše glasilo v bodoče zavzelo nasproti krščanskim socialcem njihovemu glasilu primerno stališče.

Odposlanci in zastopniki vlade.

Vlada je poslala na »Kärntnertag« v Sinčovas sledeče gospode:

1. policijskega koncipista dr. Junovicza. Ta je lastnoročno in neusmiljeno, s trdo pestjo suval naše ljudi.

2. Kot vladnega komisarja dr. Erkerja iz Velikovca, ki se je napram dr. Bruggerju izrazil, da bo pomagal »die Windischen niederhalten«.

3. Ritmojstra Häuslerja, ki kot član »šlarafije« zastopa nemškonalne »težnje«.

4. Nebroj nemških žandarmov, ki še besedice niso znali slovenski!

Vzdržujemo se vsake, sicer povsod dovoljene kritike, ki je ljubljansko c. kr. policijsko ravnateljstvo samo v našem listu ne

vidi rado, ampak smo pribili le suha, s pričami dokazana dejstva.

Kupljeni za »Kärntnertag«.

Da kupuje »Schulverein« slovenske otroke za svoje šole, da kupuje »Südmarka« nemškutarske obrtnike in zadolžene slov. kmete s svojimi Judeževimi groši, je vsakomur znano in odveč bi bilo, o tem še veliko besediti. Znani so nam tudi golaži in pivo, ki se daje v »krščanski ljubezni« lačnim in žejnim nemškutarjem, da volijo potem »fortšritlih«. — Izvedeli pa smo, da so kupovali verne »deutschfreundlich« duše tudi za »Kärntnertag« v Sinčivasi. Kočijaž Eberwein v Pliberku, ki kaj rad služi tudi slovenske krajcarje, je dajal vsakemu, ki je hotel na shod v Sinčovas, po 3 K. Helldorffov lovec in posestnik v Sv. Neži, Feinik je prinesel Miklavovemu Jozeju v Št. Petru 13 K za vožnjo tistim, ki se hočejo udeležiti »Kärntnertaga« v Sinčivasi. Dve kroni pa je dobil Jozej za svojo agitacijo še posebej, da si na svojih težavnih potih poživi svoje žganja žejno grlo. — Kdo je le dajal ta denar?

Učitelji.

Med »slovenskimi pauri« so se s kričanjem odlikovali zlasti nemškutarski učitelji. Posebno glasno sta tulila in hujskala nadučitelj Marinič iz Št. Janža v Rožu, ki doma lenobo pase, namesto da bi poučeval šolsko mladino, in učitelj Sames iz Žitarevasi. Krona vseh je bil pa seveda že omenjeni Hornbogner. V urejenih deželah bi bili učitelji za tako hujskarijo disciplinirani, pri nas na Koroškem pa bodo zato še pohvaljeni. Izkazali so se tudi nadučitelj Privasnik iz Spodnjega Dravberga, Derbuh iz Šmarjete pri Pliberku, nadučitelj Eberl iz Velikovca in njegov sin rodod Kranjc, učitelji Strucker in Schiestl, Pibater, Falkner, Wiegele, ki sicer komaj hodi, a strast ga je pripeljala celo v Sinčovas.

»Pauri« iz kanclij.

C. kr. sodnik dr. Jožef Poetsch iz Velikovca, ki je pri seji reditelj dajal potrebna navodila, dr. Rauter, davčni referent v Velikovcu, Bernhard, postajenačelnik v Spodnjem Dravbergu. Ta je hotel s pestjo suniti v rebra g. Čarfa, pa se je zmotil in je zadel strastnega nemčurja in mešetarja Moraka iz Vovber; nadalje Sammer, oficijant na sodišču, zdravnik dr. Höferer, Murolec, uradnik pri c. kr. okrajnem glavarstvu, zasebni uradnik Anton Haid, advokat dr. Viktor Prauditsch, kojega oče je bil mesar v Ormožu na Štajerskem, nemško niti znal ni dobro, govoril je pa najraje slovensko; Adolf Rainer, notarski kandidat pri Rabiču v Velikovcu, Štefan Uranschek, oficijant pri c. kr. sodišču, Ringl Julij, tajnik velikovške mestne hranilnice, ki se je iz polnega grla drl, občinska tajnika v Velikovcu Knötner in Gräbl.

Südmarkovci.

Lepo število tulečih zverin v človeški podobi se je rekrutiralo iz vrst trgovcev in obrtnikov, ki so odvisni od miloščine Südmarke, fijakarjev in gostilničarjev. Nekaj jih omenjamo v dopisih. Izkazali so se zlasti: Fijakarji Eberwein iz Pliberka, Seibitz ml., Jurij Form, Mazak, vsi iz Velikovca. farbar in župan velikovški Pinteritsch ter njegov sin, visokošolec, ki je junaško brcal z nogami, Ernst Leitgeb, trgovski vodja pri Gindlu, in Herzog, trgovski pomočnik pri Gindlu, sinovi mlinarja Majdiča (kranjska žlahta), sin trgovca Čebula iz Velikovca, Nageletov sin, velikovška kovača Adolf Pogatschnik in Peter Vaupetič; zlasti se je izkazal trgovec Kanduth, ki sicer zalaga »Narodno šolo« v Velikovcu, njegov pomočnik Bauer, Franc Vank, trgovski pomočnik pri Kultererju, brivec Severin Wernig in njegov pomočnik Karel Rosenzopf, Franc Pittermann, vodja Kobererjeve drogerijske filijalke v Velikovcu, Pibater Adolf, urarski pomočnik pri Huberju, Ferd. Huber, krojaški mojster, Franc Pawlik, steklar, Kaiser, trgovski pomočnik pri Strausu, Medved Lojze, klobučar, Andrej Glantschnik, mesar in gostilničar, Jožef Wiegele, dimnikar, Kaspurc Franc, krojaški pomočnik pri Kramerju, sedlarski mojster Janez Benke, mesar Kru-

schitz, sladčičar Ferd. Spendal, trgovec s papirjem Karl Magnet, ki je pomagal Slovence ven metati, sin s Kranjskega privandranega krojaškega mojstra Vaupetiča, ki stanuje menda v cerkveni hiši, klobučar C. Bürger, krojač Smertnik, čevljarski mojster A. Medved, gostilničar Loigge, mizarski mojster Kosamurnik, najemnik Oberhammerjeve gostilne, trgovec Taurer v Dobrlivasi, ki je tudi dostojno zagovarjal mater Germanijo, čevljarski mojster Kuchling in Skorjanc, sedlarski mojster Kramer, tiskarnar Zmugg, pravi rogovilež, nočni čuvaj Sommer, ki je pri Leitgebu pri belem dnevu stražil svoje pijance, kotlar Kummer, ki sicer rad ponuja svoj »Schlauch-Apparat« požarnim brambam na Kranjskem, knjigovez Hofer, vsi sami predstavitelji pristnih velikovških pragermanov, katerih imena že kažejo, da njihovi očetje niso ležali na medvedovih kožah in pijančevali po stari germanski navadi. Dobrovilež je vsekakor c. kr. cestar Heidebauer, ki je ploskal, ko so Slovence »na rokah« nosili iz dvorane. Videli smo tudi gozdarja Stucka, nadgozdarja Rutterja iz Podgore pri Borovljah, ki je pretepal nekega slovenskega fanta, gozdar Kopitsch v Ljubelju, ki je pripeljal seboj tudi gostilničarja Albina Čavko, »Deutschpetra«.

Trije suroveži.

Kako posurovi sin slovenske matere, če sprejme nemško »kulturo«, so dokazali pretepači znani Korak iz Rude, Zagozda, p. d. Kigler v Sinčivasi, načelnik požarne brambe, ki je celo domačega g. kaplana osuval, in novi sodarski mojster iz Dobrevasi, privandranec iz Zgor. Štajerskega.

Najodličnejši raufovci.

Po svoji surovosti in s kričanjem so se najbolj odlikovali Velikovčani. Fijakar Marak (sicer »kranjski Messerstecher«, kakor je imenoval Lemiš Kranjce), predsednik veteranskega društva in kateri posojuje mestu ob cesarski slavnosti cesarsko zastavo, je kričal in psoval Slovence na nesramen način. Fijakar Seibitz mlajši, ki kaj rad služi slovenske krajcarje, je kričal in pomagal suvati tiste, ki so jih vlačili ven, seveda Slovence, ki so se upali črhiniti kako besedico. Gosp. župnika Poljanca je vlekel ven slaščičar Spendal iz Velikovca, (ki je sam kranjskega pokoljenja!), kateremu je asistiral dr. Brugger iz Celovca. Sploh se je ta gospod posebno odlikoval s svojim surovim obnašanjem. — Ker so se vendarle bali žendarmerije, se Nemci niso upali očitno tepsti naših ljudi — tembolj pa so jih suvali z nogami. — Junaki!

Zlobni Linhart.

Ko je »Štajerčev« urednik Linhart špogal svoje govorance in nešetokrat rabil besedo »Hetzpaffen«, je vselej pogledal na Almerja, ki je gledal pri oknu noter, češ, da »Hetzpaffe« velja tudi njemu. Nekam čudno je g. Almer pomežikaval. — Mogoče sta se potem pri »Biertischu« spoznala in se celo v svoji nibelunski zvestobi pobratila.

Učitelj, ki zasluži medaljo.

Znan velikovski razgrajac učitelj Hornbogner je strgal nekemu našincu suknjo, za kar bo spet romal na sodnijo. Ker se to človeče noče izpametovati in ne pozna nobenih ozirov, tudi mi ne molčimo več in ne poznamo ozirov. Molčali smo, ko je pred dvema letoma o priliki slavnosti v Št. Rupertu naščuval svoje šoloobvezne otroke, da so nahrulili mirne Slovence z izzivajočimi heilklici, se klatili okolu slovenske šole in s svojim obnašanjem dajali slab zgled drugim otrokom, ki imajo boljše očete. Tudi v Sinčovas jih je pripeljal, bržkone z enakim namenom. Naj se možakar rajši briga, da dobi svoja drva za netivo na drug način, nego da si je »izposodi« brez vednosti gospodarja na tuje m ozemlju. Več danes še ne povemo, a če bomo v to prisiljeni, potem se bo zanimala za stvar tudi žendarmerija. — In ta človek je igral pri bauernbundovskem shodu v Sinčivasi kot reditelj glavno ulogo. Zmerjal je naše ljudi s psovki, jih suval in pomagal, kakor kaže gori omenjeni slučaj, kot pravcati »Hausknecht« vlačiti jih ven na prosto. Tudi njegov tovariš ni bil nič boljši. — Kako se bo pral na sodniji,

bomo še poročali. (Prosimo za obvestilo, kdo ga bo sodil. Morga g. Poetsch, ki je bil tudi pri »paurih« v Sinčivasi. Op. ured.)

Otroke so privlekli.

Enega slovenskega vajenca iz Velikovca so tudi vrgli ven. Neki navzoči učitelj se je izrazil, da radi tega, ker zahaja še v nadaljevalno šolo. Videli pa smo na okrog vse polno šolarjev in izvedeli, da pohajajo šole v Velikovcu. Torej še otročad so alarmirali!

Kulturonosac Pinteritsch.

Velikovški župan Pinteritsch je nahru-lil na shodu navzočega slovenskega župana Krajgerja iz Globasnice, ker je le-ta delal medklice, z »Maul halten, Windischer!« na kar mu je dal g. Krajger primeren odgovor. Od Pinteritscha, ki se je izrazil »alle Windischen und Pfaffen muß man totschlagen!« (gosp. državni pravdnik, kaj porečete na to?) in ki si za občinsko hišo o priliki cesarske slavnosti — izposojuje cesarsko zastavo od velikovškega fijkarja, nismo pričakovali boljšega. Pač nemška kultura! »Višjim gospodom« čestitamo na prijateljstvu takega kulturonosca, ki bi mu med Culukafri zaman iskali para.

S »Kärntnertagom« smemo biti zadovoljni. Kar bi ne dosegli po 10 shodih, da spozna naše dobro ljudstvo vso krutost nemškutarije, to smo dosegli z našo udeležbo. Nihče, ki je bil zraven, ne bo pozabil tega shoda, a tudi ne bo pozabil, kako se z nami postopa in da niti piškavega oreha ni vredna trditve, da hočejo nemški nacionalci živeti s Slovenci v miru in ljubezni.

Politične vesti.

Dr. Šusteršič o Koroški.

V nedeljo, dne 26. aprila, se je vršil v Ljubljani občni zbor »Kmečke zveze« za ljubljansko okolico. Na shodu je govoril deželni glavar kranjski tudi o razmerah na Koroškem. Med drugim je rekel: »Mi koroške brate zagotavljamo, da ne sprem-ljamo samo njihovih bojov z odkritimi bratskimi čustvi, ampak da smo pripravljeni jim tudi vsikdar pomagati z dejanjem! Koroški Nemci se silno hudujejo, kaj se mi Kranjci vtikamo v koroške zadeve. Mi imamo ravno toliko pravice zanimati se za koroške Slovence kakor imajo izvenkranjski Nemci pravico zanimati se za kranjske Nemce. Mi tvorimo s koroškimi Slovenci en sam solidaren narod, tedaj opravičeno rečemo: Če gre za koroške Slovence, gre za našo stvar! Mi se ne moremo zapreti sami zase, in ves nemški nacionalizem ne bo mogel med nami in Korošci zgraditi kitajskega zidu! Kjer gre za eksistenčne predpogoje naroda, tam so narodi solidarni, tam se ne gre več za deželne meje. To zahtevajo Nemci zase, to tudi mi zase zahtevamo!« To so prav le-pe besede, toda žal so ostale le v Ljubljani, ker komunike, ki je krožil o dr. Šusteršičevem govoru v nemških listih, je zamo-lčal ta pasus glede koroških Slovencev. In vendar je moral biti komunike sestavljen od kakega Slovenca v Ljubljani!

Delegacije.

Delegacije so se sestale dne 28. aprila v Budimpešti. Kakor je pokazala že prva seja, delegacije ne bodo potekle tako mirno, kakor si želi vlada. Socialno demokratični delegat dr. Ellenbogen je predlagal, da naj delegacije tako dolgo ustavijo svoje delo-vanje, dokler ne bo zopet redno deloval avstrijski državni zbor. Starostni predsednik baron Fuchs ni hotel dati predloga na glasovanje, vsled česar je nastal hrup. Za predsednika delegacij je bil nato izvoljen član gosposke zbornice grof Sylva-Tarouca, za njegovega namestnika poljski poslanec dr. Leo. V posamezne odseke so bili izvoljeni sledeči jugoslovanski delegatje: v zunanji dr. Korošec in dr. Šusteršič, v vojni dr. Korošec in dr. Šusteršič, v bosenski dr. Korošec in dr. Laginja, v finančni dr. Korošec, v peticijski dr. Laginja.

Dnevne novice in dopisi.

Cesarjeva bolezen. Uradne vesti o cesarjevem zdravju so skoro vsak dan enake in poročajo, da je cesar ponoči hudo kašljal, sicer pa da je spal. Tek, moči in splošno počutje pa da so popolnoma zadovoljivi. Nekoliko drugače pa se je o cesarjevi boleznini poročalo dne 28. aprila iz neposredne cesarjeve okolice, in sicer da zdravljenje cesarjevo ne napreduje tako razveseljivo, kakor želi cesarjeva okolica in kakor bi bilo pričakovati po ugodnem zdravstvenem stanju, ki se je pojavilo v nedeljo in je potrajalo tudi še preko ponedeljka. Omeščavanje katarja se je zopet zaustavilo in zato cesar potekle noči ni prebil tako dobro, kakor v nedeljo. Zdravniki smatrajo, da se je omeščavanje katarja zaustavilo le prehodno in da okrevanje cesarjevo, četudi le počasi, vendarle napreduje.

Čestitke vojašine ekscelenci Njegovanu. V torek, dne 28. aprila, ob 11. uri dopoldne so čestitali ekscelenci g. feldmaršallajtnantu Viktor Njegovanu povodom njegovega imenovanja za poveljnika 35. inf. divizije v Kološu in njegove povišbe namestnik vojaškega postajnega poveljništva polkovnik baron pl. Stillfried, polkovni poveljnik, štabni častniki, poveljnik deželne žendarmrije, vojaški kurat preč. gospod msgr. Rafko Kozák, vojaški uradniki garnizije ter so izrazili svoje obžalovanje, da zapusti ekscelenca garnizijo, kjer je bival tri leta. Ekscelenca je bil priljubljen pri vojaki in civilnem občinstvu; zavoljo njegove pravicoljubnosti ga je spoštovalo zlasti slovensko občinstvo. Ekscelenca je hrvatski rojak. — Novoimenovani poveljnik 12. infant. brigade in poveljnik vojaške postaje polkovnik - brigadir E. Kratzer je došel v Celovec dne 28. aprila.

Popravek. V zadnji številki se vrinila v poročilo o protestnem shodu v Velikovcu pomota. Na shodu ni bilo okrog 300 ljudi, kakor smo v prvem poročilu pomotoma brali, ampak jih je bilo, kakor nam poroča naš dopisnik, približno 400. To pomoto popravljamo zato, da se vidi, koliko so vredna poročila v »Freie Stimmen«, ki so poročale, da je bilo na našem shodu samo 150 ljudi. Od druge strani smo prejeli sledeče poročilo: Prav pošteno je potegnil »Štimce« velikovski poročevalec o protestnem shodu, ki poroča v 54. številki z dne 25. t. m., da je na shodu govoril 150 udeležencem gospod župnik Dobrovic iz Črne! Kje in kdaj se je ta protestni shod vršil, nam ni znano. Na našem shodu sta navdušeno govorila gospoda dr. Brejce in msgr. Val. Podgorc, vrli rojak iz najbližje velikovške okolice. — Zdi se, da je nekdo namenoma skrpucal tisto poročilo skupaj tako, kakor je pač njemu »pasalo«, ali je resnično ali ne, to mu je deveta briga. Saj je bilo na shodu kakih 400 udeležencev. Čestitamo »Štimcam« k njihovim točnim poročevalcem!

Zagreški nadškof umrl. Po daljši boleznini je umrl v Zagrebu tamošnji nadškof dr. Posilović, star 81 let. Njegov naslednik je škof koadjutor dr. Ante Bauer, ki se je udeležil tudi zadnjega katoliškega shoda v Ljubljani in je tam pozdravil Slovence. Naši ljudje so pravili, da so ga prav dobro razumeli.

»Schulvereine« tomobole v Celovcu se je udeležilo mnogo nezavednih slovenskih služkinj in moških uslužbencev, ki ne poznajo namena nasprotnega društva. Schulverein je pa tudi tako nesramen, da izrablja nevednost slovenskih ljudi v protislovenske namene. Srečke za tomobole so prodajali tudi pri celovškem sodišču. Lepe razmere!

Za notarja v Rožku je imenoval pravosodni minister Friderika barona Martineza, ki je postal v očeh nemškega Volkrata za to mesto zmožen šele potem, ko se je udeležil hujskaškega shoda v Sinčivasi. Nato je bil hitro, skoro bi rekli, telegrafično imenovan. Jezikovnih zmožnosti sicer za rožeški okraj nima, pa kdo povprašuje na Koroškem po tem. Prvo je, da mora znati hecatiti proti Slovincem, drugo se že spregleda.

Vojaške vesti. Imenovanja. Poveljnik 12. infanterijske brigade v Celovcu generalmajor Viktor Njegovan je imenovan za poveljnika 35. infanterijske divizije in za feldmaršallajtnanta. — Pri 17. pešpolku so bili s 1. majem imenovani: za podpolkovnika major Hugon pl. Thurman, za stot-

nike nadporočniki Viktor pl. Canisius, Samo Vošnjak, Oton Kiesewetter pl. Wiesenbrunn, Rudolf Lukanc pl. Savenburg, prideljen generalnemu štabu; za nadporočnika poročnika Aleš Bischoff pl. Widerstein, Rudolf Schmidt; za poročnika praporščaka Ernst Durkaler in Karol Nitsch. — Polkovnik Oton Kaschatzky v Znojmu je imenovan za poveljnika 7. pešpolka v Gradcu.

Policijski pes Tix Harras iz nemškega Št. Vida je boljši, kakor vsi celovski policaji. Tako se šalijo Celovčani. Vendar pa je v ponedeljek, dne 20. aprila, odrekel, pa ne po svoji krivdi, ampak ker je bil prepozno poklican. Neznani zlikovec, ki smo mu že na sledu, je ponoči od sobote na nedeljo vrgel skozi okno hotela Trabesinger velik kamen. Poklicali so znamenitega psa izsledovalca iz Št. Vida, ki je sledil nekaj časa do Kumpfove ulice, kjer mu je sledu zmanjkalo. Zato je pa takoj izsledil vlomilca, nekega kleparskega pomočnika, ki je vlomil v izložbo puškarja Kaiserja v Kolodvorski ulici v Celovcu. Prej je izsledil zločinca, ki je v Trebnju porezal 42 sadnih drevesc, da bi se maščeval nad svojim delodajalcem, nekim lesotrzcem. Koj nato je bil poklican policaj Knap iz Št. Vida s svojim Tix Harrasom v Koče, da izsledi nekega požigalca, kar se je posrečilo psu v neverjetno hitrem času.

Avtomobilska nesreča na Gospasvet-skem polju na Koroškem. Teodor Dreher iz Gorice mrtev, šofer Merc težko ranjen. V četrtek, dne 23. aprila, okoli poldne ure je pripeljal po cesti proti Gospasvet-skem polju v smeri iz Štajerske avtomobil, ki je vozil s hitrostjo brzovlaka. Naenkrat je trčil avtomobil v drevo ob cesti. Sunek je bil tako silen, da je izruval voz drevo s koreninami iz zemlje in se zaletel v drugo drevo, katero je v višini voza odlomil. Nato se je avtomobil parkrat prekucnil in obležal v jarku ob cesti. Cel prizor so gledali potniki iz vlaka, ki je vozil slučajno mimo. Vlak je ustavil na progi, naložil ponesrečenca v službeni voz in ju je odpeljal v Celovec. Tam so ju prepeljali v bolnišnico, kjer se je izkazalo, da sta ponesrečenca Teodor Dreher iz Gorice, sin člana gosposke zbornice Antona Dreherja z Dunaja, in njegov šofer Merc. Ponesrečeni Dreher je imel težke poškodbe na glavi, šofer pa ima razbito čeljust in zlomljeni roki. Ob tričetrt na 2. zjutraj je Teodor Dreher, ne da bi se kaj zavedel, umrl. Šofer Merc je sicer težko poškodovan, vendar pa upajo zdravniki, da bo okreval. Teodor Dreher je prebival v Gorici. Star je 40 let, poročen z baronico Popp-Oberstädten, hčerjo nekega vrttembergškega častnika; soproga prebiva v Gorici. O nesreči se pripoveduje, da jo je povzročil domač golob, ki ga je avtomobil povozil in perutnice pohabil. Golob je vzletel, pa šoferju v lice, vsled česar je šofer izpustil krmilo in zavozil v drevo. Drugi dan so se Celovčani vozili v Willersdorf na Gospasvet-skem polju ogledovat si razbiti avtomobil.

Štrajk čevljarjskih pomočnikov. Čevljarjski pomočniki v Celovcu nameravajo začeti štrajk 9. majnika.

Gozdni požar v Otmanjah. Dne 27. aprila ob poldevetih zjutraj je začelo goret dračje in del posekanega lesa v gozdu grajščaka Leopolda Zweiga. Pogorišče obsega 10 oralov in leži na Šenthelenski gori na otmanski strani. Zažgali so pastirji. Ognjegasci so izkopali rove in tako obvarovali sosedne gozdove. Na pogorišče sta prišla deželni vladni svetnik vitez pl. Rainer in gozdarski nadkomisar Mayer.

Pretep v Žrelcu. V nedeljo, dne 26. aprila, je napravilo pevsko društvo nemških železničarjev v Celovcu »Flugrad« izlet k gostilničarju Miklavcu v Tucah pri Žrelcu. Nemški junaki so brez pravega povoda, zgolj iz narodnega sovraštva, to je zgolj »iz ljubezni do slovenskih domačinov in miroljubnosti« napadli slovenske domačine — baje z noži. Dr. Lemiša opozarjamo na te »Messerstecherje«. Nemški junaki so pobili veliko kupic, razbili mize in napravili gostilničarju veliko škodo. Orožniki so nemške peteline ovadili državnemu pravdnikstvu. Kaj poreče na to železniška uprava? Izlet se je vršil pod vodstvom bivšega koralista Alojzija Wimmerja in železniškega delavca Mitterja.

Rešena samomorilka. Dne 28. aprila zvečer je skočila v takozvani Feuerbach nasproti Knochovi tovarni v Celovcu okrog

Steckenpferd- lilijnomlečnato milo

slej ko prej neutržno za racionalno oskrbo polti in lepote. Vsakdanja priznalna pisma. Po 80 h se dobiva povsod.

55 let stara brezposelna ženska Treza Stangl. Iz precej globoke vode sta jo potegnili neki delavec in neka ženska. Rešena ženska ju je zato grdo preklinjala in hotela zopet v vodo. Šentruperški policaj jo je zaprl. Po odgonu jo bodo poslali v Podljubelj, kamor je pristojna.

Poslanec Lutschounig in celovške gospodinjne. Lutschounig je rekel, na shodu v Sinčivasi med drugim tudi, da naj bi Celovčani od Slovencev ne kupovali. Izmed Slovencev pa mu je nekdo zaklical: Tedaj pa poginete! In tako bi tudi bilo. Že sedaj je v Celovcu neznosna draginja, če bi pa Slovenci nič ne pripeljali in prinesli, tedaj imajo v Celovcu celo leto štiridesetdanski post. Celovčani se bodo menda Lutschounigu in njegovi stranki za tako delo kaj lepo zahvalili. Že zdaj stane eno jajce po 10 do 20 vin., če bi pa ne prinesle takih Slovenke, pa stane še enkrat toliko ali pa bi ga sploh ne bilo dobiti. In ravnotako je z vsemi drugimi pridelki: sadjem, zelenjavo, žitom, krmo itd. itd. Tak hecar lahko šunta. On vleče kot poslanec 20 kron na dan, letijo mu v žep krone od vseh strani in doma ima imenitno posestvo, katero mu da vsega dovolj. Ni pa tako pri drugih ljudeh, posebno tudi ne pri Celovčanih. Koliko je tu takih, ki si niti potrebnega živeža ne morejo kupiti in štediti morajo z vsakim beličem. Lutschounig zasluži, da bi ga pognale celovške gospodinjne iz mesta, kadar se tam pokaže. — Omeniti moramo še tudi, da taka hujskarija vladnega komisarja dr. Erkerja prav nič ni vznemirjala.

Kärnten den Kärntnern! To je bilo geslo kolovodij, ki so vprizorili v Sinčivasi takomenovani »Kärntnertag«. Koroška Korošcem! Ali katerim Korošcem? Tistim, katerim je že zamrl vsak čut za pravico, kateri, podkupljeni po judeževih groših, psujejo in sramotijo lastni narod, iz katerega so izšli, in tistim, ki jih v to napeljujejo. Tistim, ki so že tako daleč, da se spozabijo že na svojem duhovniku, dušnem pastirju, ki jih hoče pripeljati na pravi pot. Tistim, ki podijo sinove lastnega naroda iz svoje domovine, domačine, iz dežele in jim ne privošči doma kruha. Tistim, ki jih privlečejo potom »Südmarke« iz »rajha« in vseh vetrov skup, da odjedo zavednim in nezavednim domačinom košček kruha, ki so ga imeli na domačih tleh? Tistim Pepčkom in Nacijem, ki hočejo za druge gospodariti, sami pa še znajo ne! Tistim, ki preganjajo našo živino s planin, da se morejo tam pasti srne in divji kozli? In tistim, kateri ne spoštujejo postave narodne enakopravnosti in razsodbe najvišjega upravnega sodišča, tistim in samo tistim bi radi izročili Koroško. Oj, ljuba Koroška! Kako boš ti srečna, če te bodo imeli še nadalje tako »vzorni« Korošci; zavidali te bodo celo Albanci in Tripolitanci. — Koroški rodoljub iz boroveljske okolice.

Pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah pri Trstu priredi dne 7. junija t. l. veliko slavnost v proslavo 25 letnice svojega obstanka. Z ozirom na to, da se vrši ta slavnost v večjem obsegu, se tem potom obrača do bratskih društev, da se pri svojih prireditvah ozirajo na ta dan.

Prvi roj je dobil 21. aprila 1914 čebelar Gregor Posnik v Možici, čeravno je 18. sneg pobelil okolico.

Iščemo boljšega vpokojenca, ki bi se nastanil v krasnem kraju, če le mogoče duhovnika. Dotičnik dobi mnogo ugodnosti. Pojasnila daje »Slovenska Straža« v Ljubljani.

Krojač ali čevljar, ki bi imel veselje tudi do organizacije, dobi v večjem kraju, kjer je velika slovenska naselbina, jako ugodno stališče. Vprašanja in ponudbe na »Slovensko Stražo« v Ljubljani.

Zavoljo tatvine so zaprli dimnikarskega pomočnika Rudolfa Manditscha v Borovljah, ki je ukradel svojemu mojstru Gneču 230 K. Fant je denar zapil po Celovcu in Borovljah in je imel samo še 6 K, ko je bil aretiran.

Pliberk. Kdor je bil 19. t. m. v Sinčivasi, ta je spoznal naše Nemce (pravilno: nemčurje) do dobra. Imelo je namreč zborovanje nemško društvo »Bauernbund«, torej društvo kmetov. Človek bi mislil, da pripeljejo Nemci kmete na shod. Kaj še. Po obnašanju bi človek sodil, da ima pred seboj tiste jeruzalemske barabe, ki so kričale pred Pilatom: »Križaj ga, križaj ga!«, po poklicu

so pa bili taki-le »kmetje«: doktorji, kleparji, slikarji, sedlarji, izvoščeki, kurjači, brivci, gostilničarji, kovači, tesarji, vrvarji, ključavničarji, čevljarji, komiji, rudarji, trgovci, največ je pa bilo takozvanih »luftinženirjev«, le kakih 30 kmetov je bilo vmes. Ko so se pa naši kmetje in kmetski fantje prikazali, so jim s silo zabranili vstop. Torej kmetsko zborovanje so imeli zborovalci in odločevali so pa o kmetskih koristih sami »bauernfreserji«, ki poznajo kmeta samo tedaj, kadar jim prinese denar. Kako so pa na shodu divjali, ko so zagledali par črnih sukenj. Znan velikovski fijakar je kričal: »Hinaus mit den schwarzen Falotten.« Tako so besneli, da so v svoji jezi vrgli brez vsega vzroka ven iz zborovalne dvorane č. gosp. župnika Poljanca, Sekola, katerega so z dežniki po glavi bili in s pestmi ter palicami dregali. Kar sikali in pihali so. Da, čujte! V dvorani so se pa lagali in prilizovali, da so naši najboljši — prijatelji. Hinavci! Tudi iz tega razvidite, da kmetov na tem shodu ni bilo, ker naš kmet se tako surovo in pobalinsko nikdar ne obnaša. In v to lepo družbo se je podalo tudi okoli 100 pliberških mestnih »kmetov«, in sicer med njimi ti-le: Metnitz (kajne, je že dolgo tega, odkar ste bili oficir?), Nemeč, plib. župan Girardis, brivec Rom (tistih 15 kron, ki jih dobi za maskiranje pri slovenskih igralcih, mu pa ni prečnih), fijakar Eberwein, ki je tako letal, ko je vozil nekega slovenskega kupca, Kranjca, kot bi imel devet nog in ki zna jako sladko govoriti, kadar vidi, da je kaj zaslužka, je bil razkačen kot purman, če mu pokažeš rdečo ruto.

Iz šinške okolice. Govorniki Kirschner, Lutschounig, Michor, Metnitz in Linhart so na shodu v Sinčivasi dne 19. aprila venomer poudarjali, da hočejo živeti Nemci s Slovenci v miru, da se Slovincem na Koroškem dobro godi, da se nimajo pritoževati čez nič itd. Kako se pa v resnici z njimi dela, naj pokaže to-le: V Dobrlivasi je kot dimnikarski mojster trd Nemeč Waggecker. Prvo vprašanje torej: Kako more dobiti v popolnoma slovenskem delu dežele tako obrtniško koncesijo trd Nemeč? Po novi tozadevni postavi mora dati značiti dimnike vsakdo po dimnikarju istega okraja, torej: mora občevati z njim. Kako pa naj občuje Slovenec s trdim Nemcem? Kako naj se zgovori z njim? — To pa še ni dosti. Človek bi si mislil, da si bode najel tak trdomenski mojster vsaj slovenskega pomočnika. Toda daleč se zmoti. Tudi pomočnik je trd Nemeč, ki ne more govoriti s Slovenci ne besedice. Če pa se ne more zmeniti in mu kaj ne gre po volji, tako razbija ta pomočnik po pečeh, štedilnikih in dimnikih, da vse razbije in ubogi Slovenec imej vrh vsega še škodo! In tega se vidi, kako se dela na slovenskem Koroškem: od prvega uradnika do zadnjega sluga in do dimnikarja in dimnikarskega pomočnika: vse mora biti nemško, vse mora siliti Slovence, da bi se učili nemškega jezika. Potem pa pravijo ti hecarji: koroški Slovenci se radi učijo nemščine.

Črna. Socialdemokrat Weisch je menda predlagal pri bratovski skladnici, naj bi imela ista nekako predpravo pri nakupu hiš, ki stojijo na nekdanjem zemljišču bratovske skladnice. To vam je pa pravi delavski prijatelj — ali pa je trep. Ravno spada v združeno belo-rudečo večino v občinskem odboru.

Črna. Mislili smo vedno, da je stari konsum za delavce brez razlike mišljenja. Glas te organizacije bi moral ostati tedaj

nevtralen pri volitvah. Pri zadnjih volitvah pa je bil oddan za socije. Tudi bi kdo mislil, da bodo uslužbenci tega konsuma nepristranski, pa smo se motili. Magaciner je obenem tudi načelnik »rumene« delavske organizacije, ki nima nobenega drugega namena kot drugomisleče delavce pri uradnikih črniti in jim boljši kruh s hinavščino požreti. Zato so pa tudi odborniki te organizacije kar čez noč avanzirali — vsaj na papirju —, da med njimi ni nobenega preprostega delavca več. Najnižji odbornik je vsaj predkopač, na papirju »Freie Stimmen«, akoravno v Črni vsak ve, da je navaden delavec, drugi pa je postal uradnik, akoravno še predkopač ni, tretji pa je tudi predkopač, akoravno mora v konsumu ves bolan žaklje prenašati. Temu so še ime izkvarili, da bi vsaj bolj nemško dišalo. Organizacijo imenujejo »Bund der deutschen Arbeiter«, v odboru pa razen H. Roßbacherja ni Nemca. Boljše bi bilo, ko bi rekli: »Bund der deutschgesinnten Arbeiter« ali pa po slovenski: »Zveza nemčurskih delavcev«.

Črna. Naši socialdemokrati so baje slišali, da je nekdo izmed naših rekel, da bi kar eno bombo vrgel v rdeči konsum in v Krulčevo hišo, če bi jo imel, da bi vse zletelo v zrak. Mislim, da tega ne bode treba. Konsum bode tako kot tako šel v zrak, kajti Nemci so koj tedaj za socije, kadar gre proti Slovincem, kadar pa gre za denar, tedaj pa koj svojim k svojim prihajajo in branijo pristop k rdečemu konsumu. Slovenci se bodo pa tudi premislili take ljudi podpirati kot so Weisch in Muri ter bivši Kumer. Le da bi jim na konja pomagali, bi bili katoliški delavci in kmetje dobri. Zato pa tudi lovijo za svoj konsum po celem Javorju in Ludranškem vrhu. Pa zadnje občinske volitve so gotovo vsakemu oči odprle, da se pravi sebi jamo kopati, če se take ljudi podpira. Sedaj vidi vsak, da ne gre le za gospodarsko izboljšanje, ampak za politično moč. Popolnoma potlačiti hočejo katoliško-misleče delavce in kmete. Muri je rekel, da z nami ne gre do sociji nikdar pri volitvah, ker imajo nas za nazadnjake. Le kadar bi v njih konsum denar nosili in njih prazne kase polnili, le tedaj smo dobro došli. Pa kalinov je malo v Črni, zato rdeča setev ne prospeva in rdeči konsum umira.

Št. Peter na Vašinjah. (Grafenauer — Nagele.) Brali smo v zadnjem »Miru«, da so dobile občine Blato, Št. Danijel, Prevalje in Pliberk po posredovanju našega poslanca gospoda Grafenauerja precejšnjo državno podporo v znesku 20.000 K, ker jim je bila uničila toča vse poljske pridelke. Vse drugače pa naša občina, ki je obdačena s 124 odstotnimi občinskimi dokladami in ki je tako revna, da res ne vemo, kako zmorejo naši kmetje plačevati še 90 odstotkov doklad! Kje so šele direktni davki? Ne bo je tako revne občine kot je naša: Kuga pri živini, suša, podjed, toča, novcervne ni stolp smostavili in novo streho na našo šolo. Odkod tudi ti velikanški davki! Bornih par kronic iz Notstandsfonda so dobili samo tisti kmetje, ki ne morejo ne živeti, ne umreti. Občina se je potrudila za podporo: gospod župan in gospod Sterže sta nesla tako prošnjo k njega ekscelenci deželnemu predsedniku; eno prošnjo je dobil tudi g. Nagele, da jo vloži na pristojnem mestu; občina je vložila prošnjo za podporo na Njega Veličanstvo našega cesarja; ves ta trud je bil zastonj! Zdi se nam, kakor bi se bilo vse zarotilo proti šentpeterski občini. Še malenkosti nam ne dajo, kakor kaže ta-le slučaj: Na deželni kulturni svet smo vložili prošnjo, da nam dá pocenjenega žitnega semena. Tudi nič! In če bi ga danes tudi dobili, kaj bomo z njim, ko je za setev že prepozno?! Kvečjemu, da pitamo z njim naše prašiče »St. Peterer Rasse«.

Velikovec. (Denuncijski.) V svoji onemogli jezi si je privoščil dopisnik »Štince« v sobotni številki par uradnikov našega okrajnega glavarstva, ki niso nemškonalnega planeta rojeni; ker jim drugače ne more do živega, jih v svoji bauernbundovski pameti zmerja s — slovenskimi klerikalci. Najprej si privošči našega bivšega okrajnega glavarja Mayrhoferja, ker je pod njegovim »protektoratom« bil izvoljen v okrajni šolski svet namesto Niederhoferja iz Železne Kaple župan Krajger iz Globasnice. Dopisuna

prav nič ne ženira uradna tajnost, ki jo zajema iz znanega vira in katera je menda veljavna samo za slovenske člane okrajnega šolskega sveta. Povemo dopisniku samo to-le: Oseba okrajnega glavarja sedanjega dvorn. svetnika je tako vzvišena nad tako podlostjo, da ga še dosežene. Naj dopisun samo pomisli, da je ravno po posredovanju g. Mayrhoferja bil rešen gotovega konkurza reprezentant Velikovca in s tem seveda tudi renomé tukajšnje nemškutarije. V svoji nehvaležnosti pa ta »reprezentant« še zabavlja čez svojega dobrotnika. V eni prihodnjih številkih prinesemo tozadeven članek, da bodo gotovi ljudje pogledali belo. Potem si ta dopisun prijateljstva, voščil našega okrajnega sekretarja, kateremu v svoji jezici tudi ne more drugega očitati, nego da je slovenski klerikalec. Mislimo, da to dotičnega gospoda, ki živi samo svojemu poklicu in se briga za politiko toliko, kakor dopisun za svoj poklic, ne bo bolelo. Tudi gospoda okrajnega komisarja ne, ki je kot uradnik radisvoje vpljudnosti priljubljen pri vseh slojih, tudi nemškutarjih. Na kako nizki kulturni stopnji da stoji dopisnik, je pa razvidno iz tega, da onečašča prijateljstvo tistega gospoda s slov. učiteljem Koširjem, ko sta vendar doma iz ene vasi. Seveda v svoji podlosti dopisnik ne pozna več prijateljstva, in če tudi, ga izrablja samo za svoje politične ali alkoholne namene. Kako more dopisnik nazivati tukajšnjega slovenskega učitelja gospoda Koširja »hauptagitatorja« in »drahtzieherja« slovenskih učiteljev v okraju, je nam nerazumljivo, ko vendar vemo, da on živi samo šoli in svojemu vrtu in živi v dobrih odnošajih z vsemi Velikovčani. Seveda bi dopisniku bili ljubši učitelji, ki se dajo izkoriščati za pustne šeme, oziroma hausknachte pri Kärntnertagu. Navsezadnje pa si dopisun privoščil še našega stražmojstra, ker pošilja ta svoje otroke v slovensko šolo, »Trutzschule«, kakor pravi. Res, strašno! Če drugega ne veste, bodite raje tiho, ker svoji stvari le škodujete. Tudi sodniji niste storili nobene usluge, da jo vlačite v svojo notico, ko vendar veste, da sedijo v sodniji gospodje, ki le za silo lomijo slovenščino in se le vled tega lahko prigodi, da ne najdejo naši ljudje pravice. Dopisnik! To pot ste imeli z dopisom nesrečo; s tem, da ste v svoji podlosti hoteli denuncirati ugledne uradnike, ki zvesto izpolnjujejo svojo dolžnost, ste le obsodili samega sebe. **Fej Vaši denuncijantski duši!**

Blače ob Miriji na Zili. (Ogenj.) V petek, dne 24. aprila smo imeli v naši vasi zopet ogenj. Goreti je začelo proti 10. uri dopoldne pri Vutiju. Zgorej je Vutiju skedenj, sosedu trgovcu in gostilničarju Černutu pa kegljišče in skladišče, kjer je hranil tudi špirit. Posebno slednji ima veliko škodo. Ker stoje hiše zelo tesno druga ob drugi, so mogli vrli gasilci in drugi vaščani, ki so popustili živino in vse na polju ter hiteli pomagat, le z največjo težavo obvarovati sosednja poslopja.

Prihlavas pri Dobrlivasi. (Tragična smrt.) V sredo, dne 22. t. m., smo pokopali Lužnikovo mater Marijo Miklav. Hčerka rajnice je bila nuna v samostanu Cams na Tirolskem in je že dalj časa bolehal. Minuli teden pa dobi mati, ko je bila ravno pri delu na polju, brzjav, da je umrla njena hči. To jo je tako pretreslo, da ni mogla več delati in je morala iti domu. Komaj pa pride domu, se zgrudi in kmalu nato umrje; zadela jo je srčna kap. Vsled prevelike žalosti nad smrtjo ljubljene hčerke je ubogi materi počilo srce. Rajnica je bila vzorna krščanska mati in žena. Naj Bog potolaži žalujočo družino!

Št. Peter pri Vašinjah. (Odmevi Kärntnertaga.) Korenike sinčaveške segajo tudi v našo občino. Glavni hujskači nemškutarjske sodrge so itak znani v celi občini. Kljub temu jih pa hočemo počastiti z nekaterimi vrsticami, da tako rešimo ju-naške osebe — pozabnosti. Na shodu v Sinčivasi si videl znane osebe. Od pijančevanja

zaduhlo, zarudelo lice mladega Weisnarja, rabijatnega pijanca Mikvavovega Jozeja, nanovo pečenega posestnika in kegljača Jakobičevega Jureja, znane Urgermane iz Sv. Neže, Helldorfovi lovci in priganjači — »Nemcik«, grajščak Stersche in učitelj Janach. Morebiti so še nakširali tudi vse lovske pse — in jih gnali na Kärntnertag! Vsekako dobro bi bili služili pri taktiki, ki se je brutalno uveljavila na shodu s tem, da so našince brcali z nogami, boječ se žendarmrije. Pri tem delovanju se je posebno odlikoval že imenovani Mikvavov Jozej, ki je skrbel, da se vlečejo pošteni slovenski kmetje na cesto. Kljub priletnosti in vojaški službi, na katero se rad sklicuje — nima še lepšega vedenja! Res, take »fortschrittlich« inteligence se nam ni treba bati, in ponosni smo — da ne stoji v naših vrstah. Da bi naša nemškutarija, ki je sestavljena iz zgolj pijančkov, ne pozabila iti na shod v Sinčovas — za to so skrbeli pravočasno plačani agitatorji, kakor znani Mikvavov Jozej — ki je cvet nemškutarstva. Pametno je bilo za vsak slučaj — kajti ravnotežje se lahk izgubi — »pr'ni majhni priložnosti!«

Brdo pri Šmohorju. (Še enkrat o misijonu.) Zadnji »Mir« je poročal, kako so tukajšnji »Südmarkovci« hoteli prepričati misijon. Za pretvezo jim je služil tifus, na katerem je zbolel melviški nadučitelj in žena, in kateri se bo vsled misijona raznesel po celi občini. V tej svoji gonji pa so že postali prav smešni. Podali so se k c. kr. okrajnemu zdravniku dr. Hussa in so mu pravili grozno novico, da se je iz Melvič pripeljala na Brdo spovednica in da se je zelo resno bati razširjenja tifusa potom spovednice. Zdravnik je nato poslal župniku ukaz, naj spovednico takoj odstrani, ali pa z lysoformom razkuži, ako je na ovadbi kaj resnice. Strah je bil seveda popolnoma prazen; kajti bolnik, ki leži doma v postelji, vendar ne more priti v dotiko s spovednico, da bi jo okužil. Sicer se pa dotična spovednica niti nahajala v melviški cerkvi, ampak v podstrešju župnišča in se že čez eno leto ni več rabila. Gotovo tudi nasprotniki sami niso verjeli v kako nevarnost — njih namen je bil odvračati ljudi od spovednice. Sami se pridno izogibajo cerkve, ker je menda v cerkvi slab zrak (v gostilni je pa seveda samo najboljši čist zrak); zdaj pa še ti nevarni bacili v spovednici! Kdo bi se ne smejal! Čudno pri vsem tem je pa to, da je bil tifus v Melvičah že v pustu, da se pa tedaj naši gozdarji in učitelji nič niso ganili, da bi se bil prepovedal »Faschingskränzchen« na Brdu, h kateremu so tudi iz melviške župnije prihajali ljudje in pri katerem je neki kmet zapravil 50 kron (!) za šampanjca. Ali tedaj ni bilo nobene nevarnosti za razširjenje tifusa? O, seveda, to je pa vse nekaj drugega; ples ne sme izostati, četudi bi bil tifus še tako razširjen, ker s plesom in pijančevanjem hočete mladino pokvariti, da jo potem lažje dobite na svojo stran. Saj vas poznamo!

Rikarjivas. (Občinske volitve.) Za občino Rikarjivas, h kateri spadajo župnije Št. Vid, Mohličje in Kamen, smo imeli dne 25. aprila občinske volitve. Bilo je izvoljenih 18 slovenskih katoliških mož. Nasprotniki se volitev niso udeležili, ker niso imeli nobenega upanja. — Pričakujemo, da se bo z novo župansko dobo pričelo tudi v naši občini s slovenskim uradovanjem. Če bi znanprej vsi slovenski občinski in župniški uradi, ki dozdej pišejo samo ali večinoma v blaženi nemščini, sklenili izključno slovensko uradovanje, bi bil pač najlepši odgovor butastim Krapfeldarjem, celovškimi viteškimi in drugim mestnim »kmetom«, ki so v Sinčivasi v imenu Slovencev protestirali zoper Slovence.

Rikarjivas. (Častnim občanom so bili izvoljeni veleč. gospod Jožef Peterman, župnik na Otoku; Peter Prunč, kmet v Pudobu; Peter Butte, kmet in bivši župan na Veseljah, Šimen Bostjančič, trgovec in bivši župan v Št. Vidu; Janez Boštjančič, župnik v Kamnu. (Iskrene čestitke! Uredništvo.)

Št. Lipš pri Žoneku. (Grenka izguba.) Vsa pozornost dobrega ljudstva v Št. Lipšu se je po Veliki noči obračala s strahom in neprijetno slutnjo na prijazni dom podomače pri Smolniku. V tej hiši je za vodenico bolehal plemenita gospodinja Urša Smolnica, katera je bila v celi župniji zglad-

na gospodinja, vrla katoličanka in vseh cerkvenih bratovščin pravi biser! Dne 25. t. m. je izdahnila svojo blago dušo in je zamenjala svojo zemeljsko domovino z večno rajsko srečo. V ponedeljek, dne 27. aprila je bila položena v hladni grob v Št. Lipšu, objokovana od svojega soproga Jurija Smolnika, od vse daljne in bližnje žlahte ter od ogromne udeležbe blagih sovrstnic in blagih žen. Počivaj sladko zlato srce za vse dobro vneto in goreče v življenju!

Št. Lipš pri Žoneku. (Mrtvoud.) Naš dosedanji dolgoletni cerkovnik Fran Haberc je na Vel. soboto kinčal veliki oltar in natičal sveče, ko mo spodrsne stolec in je 80-letni mož padel po stopnicah. Kmalu se je iz svojega položaja vzdignil in se podal na trato pred cerkvijo, vendar ni več mogel prisostvovati pri slovesnem vstajenju. Na velikonočno nedeljo je z dobrim tekom zaužil velikonočno jagnje, zvečer pa se je onesvestil; kap ga je zadela in ni mogel in še dosedaj ne more govoriti.

Brdo pri Šmohoru. (Nov božji grob — naslikal Peter Markovič.) Za letošnjo Veliko noč smo si tu na Brdu pustili napraviti nov božji grob. V glavnem obstoji iz peterih obokov. Prvi, največji obok, je najlepše naslikan; na zgornji strani je v živih barvah naslikana »zadnja večerja« s spodaj stoječim napisom: »Sin človekov gre sicer, kakor je pisano o njem, toda gorje tistemu, po katerem bo izdan!« Na levi strani tega napisa se začne podoba, ki kaže, kako je Judež Iškarijot Jezusa na Oljski gori s poljubom izdal, da desni strani pa podoba, ki kaže, kako si Poncij Pilat po Jezusovi obsodbi roke umiva in kako vojaki bičanega in s trnjevo krono ovenčanega Jezusa peljejo proč, da bi ga križali. Te slike so nekaka razlaga drugih podob na božjem grobu: dveh rimskih vojakov v naravni velikosti, ki sta naslikana še na prvem oboku in ki stražita Jezusa v njegovem skalnatem grobu. Na drugem oboku je naslikano razno mučilno orodje, ki se je rabilo, ko so Jezusa bičali, s trnjem kronali in križali. Zadnji trije oboki se pa manj vidijo in so samo lepo marmorirani. V ozadju teh obokov vidimo goro Kalvarijo s tremi praznimi križi, na spodnji strani iste Jezusa v grobu ležečega, za goro Kalvarijo pa se vidijo deli mesta Jeruzalema z Oljsko goro v ozadju, vse v lepi perspektivi, kakor da bi v resnici gledali dotične kraje. — Mizarsko delo je napravil Matevž Nučnik, mizar tu na Brdu, lampice in pobarvane steklene krogle — po ziljskem narečju »činke« in »lampice« —, kakor so pri božjih grobih v navadi, pa je montiral tukajšnji kovaški mojster Martin Petrič, ki je leta 1913. naredil nekako za šalo tudi tukajšnjo prav dobro stolpno uro. — Ljudje so z novim božjim grobom prav izredno zadovoljni. Največja zasluga, da je novi božji grob tako dobro izpadel, gre akademskemu slikarju g. Petru Markoviču

Špecialiteta med kavinimi pijačami je Kathreinerjeva Kneippova sladna kava.

Kathreinerjeva se neprivilja iz najboljšega siada in ima spričo tega veliko redilno moč ob popolni neškodljivosti. S slovitim Kathreinerjevim načinom dobi Kathreinerjeva okus in vonjavo zrna kava.

Pristna se dobiva povsod v zaprtih izvornih zavolih s sliko župnika Kneippa.

iz Rožeka na Koroškem, ki je božji grob prav izvrstno naslikal in ki je pri tej priložnosti napravil tudi še novo postno podobo »Jezus v ječi« in poleg tega še dve drugi podobi v splošno zadovoljnost popravil. Stane pa novi božji grob brez lampic in krogel okroglo 700 kron. Mizarsko delo je stalo 150 K, slikanje božjega groba nekako 300 K in prosto stanovanje s hrano vred, deske so stale 70 K, nekaj jih je podaril še drž. poslanec gospod France Grafenauer, k temu pridejo še barve, zagrinjalo, prtiči, kovaško delo itd., vse skupaj tedaj okroglo 700 K.

Velikovec. (Kdo je dopisun?) Par dni prej, ko je bil objavljen v štimcah članek o razmerah na našem okrajnem glavarstvu, je bilo pri našem županu Pinteritschu nekako posvetovanje. Navzoči so bili župan, naš dobroznani Tonče Pungračič, sodnik Fürstbauer in še neka oseba, ki je pa nismo mogli spoznati. Imena tistih, ki so jih denuncirali potem v svojem leibžurnalu, so se večkrat imenovala na glas, tako da so se slišala celo ven na ulico. To pa je bilo samo mogoče, ker so ga ti »jogri« kakor po navadi imeli bržkone že pod kapo in da so v takem prijetnem razpoloženju pozabili na vsako opreznost. Česa vendar alkohol ne dela! Gospodje, kdo je torej pisal članek? Gospod župan, mogoče Vi kaj veste? — Kaj spet poreče k temu sodnik g. Poetsch?

Vovbre pri Velikovu. (Tri nesreče v enem mesecu.) Nekaj dni pred Veliko nočjo je pri Kebru šestleten deček spravil desno roko v slamorezni stroj, ki mu je od štirih prstov odrezal vsakega prvi členek. — Na Veliko noč ob 10. uri je pri isti hiši dveletni bratec prvega utonil v kapnici, ko so ga pustili nekaj minut izpred oči. — Štirinajst dni potem, t. j. drugo nedeljo ob ravno isti uri pa je pri imenovani hiši iz neznanega vzroka v skednju izbruhnil požar, medtem ko gospodarja ni bilo doma. Sreča za bližnja dva soseda, da je prihitelo veliko ljudi, ker je bila božja služba že poldrugo uro prej končana. Čisto blizo stoječi sosedov skedenj, ki ima slamnato streho, so pogumni možje rešili, akoravno nekaj časa še brizgalna ni mogla delati radi pomanjkanja vode. Kehrovo poslopje je zavarovano za 1600 kron; nekaj bode odtegnjeno od te vsote, ker je rešena tudi šupa s svinjskim hlevom. — Le dobro, da se kaj takega ni prigodilo na Belo nedeljo, ko so skoro vsi moški iz Vovber bili komandirani in odpeljani v Sinčovas na vojsko zoper kranjske strahove in farje.

Ziljska Bistrica. (Vojaški nabor.) Dne 25. aprila se je vršil v hotelu Lipold Podkloštrum vojaški nabor za sodnijski okraj Podklošter. K naboru je prišlo 200 fantov, potrjenih je bilo nekaj nad 50. Najboljši »vojni materijal« ima pač Ziljska Bistrica, od 14 bistriških fantov je bilo potrjenih 12 »jogrov«. Zato so pa tudi prepevali na glas: »Klobuk ima na glav', za njim pa listič bev, ta listič tako prav', da cesar ga je vzev«. Čemu so si slovenski fantje od Zile obesili na klobuke nemške trakove, je pač velika uganika. Čemu se štuliti za Nemce, ko ste pa Slovenci, vi fantje od Zile?

Črna. (Nesrečna usoda) zasleduje nemškonacionalne časopise, da se vedno blamirajo z lažmi, kadar o naši stranki kaj pišejo. Tako lutrovske »Freie Stimmen« z dne 24. aprila z dopisom iz Črne. Neki »Freiheits-Apostel« poroča v lahkoverni nemški svet o podivjani slovenski druhalji v Črni. Slika jih, kakor da bi bili sami divjaki. Ni drugega resničnega v tem precej dolgem članku, kakor da so napravili cerkveni pevci in še nekaj drugih na velikonočni ponedeljek izlet h kmetu Božiču, pri kateri priliki se jim je postreglo z malo južino in seveda tudi s pijačo, kakor je to skoro povsod navada ob večjih praznikih. Morebiti se nasprotnemu dopisniku sline cedijo po tistem sodčku piva, ki ga je plačal č. g. župnik? Takoj po večni luči smo se vračali domov in mirno korakajoč po vasi peli narodno pesem »Hej Slovenci« (in ne Slovani). Vse drugo je zlagano; nihče ni zmerjal, pač pa so nekateri nasprotni otroci »heil« vpili. In če so se tem nasproti izrekle iz naše družbe besede: »Od Slovencev živite, pa »heil« vpijete, sram vas bodi,« se vendar ne more tajiti, da je to »surovo žaljenje nemštva«. Pač pa zmerja nasprotni dopisnik Slovence z lepimi cvetkami nemške kulture, kakor: »Hetzapostel«, »Betbrüder-

verein« (pa pravite, da ste dobri katoličani, da, pri volitvah!), »Kirchenmaus«, »austoben«, »Raubzug«, »Rotte«, »Hetzkaplan«, »windische Fanatiker«, »panslawische Hetzer« itd. Kajne, to so pa samo izrazi iz ljubezni do bližnjega, katero tako radi zahtevate v obliki svetlih kronic. Da bi bil kdo izmed nas hrulil, govoril o kaki bombi, pljuval na tla pred nekaterimi nasprotnimi hišami, je zlagano, kakor potrjujejo tudi nasprotniki sami. Ako se je pelo pesem »Hej Slovenci«, se raditega Črna še ni podrla, in pri tej priliki moramo pibiti, da je pred par meseci ravnoisto pesem intoniral v tukajšnji slovenski gostilni celo nekdo iz nasprotnega tabora. Tudi se pesem ne konča: »Proč z nemškimi psi«, temveč: »Črna zemlja naj pogrezne tega, kdor odpada!« O kakih nemških psih v celi pesmi ni ne duha ne sluha. Tu je pač umesten nemški pregovor: »Wie der Schelm selbst ist, so denkt er.« (»Kakršen je hudobnež, tako tudi misli.«) K sklepu pozivlja nasprotni dopisnik svoje somišljenike, naj si v bodočnosti pri enakih prilikah sami napravijo red in sicer »nach deutscher Art« (po nemškem načinu). Kakšna je ta »deutsche Art«, so Nemci pokazali že pri raznih prilikah, posebno še zadnjič v Sinčivasi. Res je, da smo Slovenci za mir, toda za mir, ki nam ne donaja škode in sramote. Ako pa Nemci, ki so prišli med nas, igrajo vlogo ježa v lisičnici, potem se ne smejo čuditi, če tudi pohleven Slovenec da odgovora. Končno pa ostane vedno resnica, da se je v Črni slovenska pesem prej razlegala, kakor nemška.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Seja Slov. kršč.-soc. zveze za Koroško se vrši v četrtek, dne 7. maja, ob pol 2. uri popoldne v hotelu Trabesinger v Celovcu. Vabljen ožji in širši odbor.

Ob birmi! Bliža se blaženi čas, ko popeljejo naše malčke botri in botrice tja v določene cerkvice, v katerih delijo knez in škof zakrament sv. birmе. O milosti polni birmški dan, kako radi se te spominjamo i mi odrasli. Da se nobenemu naših letošnjih birmancev ne zagreni spomin nanj, prosimo vas odrasle le eno: Birmški dan bodi trezen dan! Ob tako vzvišeni in sveti

priliki ne zalivajte svojih varovancev z vinom in pivom, celo ne pa z žganjem. Saj otroci ne poželijo po opojnih pijačah; spominjate se sami, kako grenka in zoperna vam je bila prva kupica. Zlasti **birmški dan naj ne bo prvi pijani dan birmancev** in tudi ne s pečatom pijanosti osramočeni dan otrokovih botrov ali botrinj, starišev in sorodnikov. Iz ljubezni do otrok, da se ne pohujšajo mali nad slabim zgledom, naj se zdrže tudi odrasli birmske dni zmerne v uživanju pijač. Kupite birmancem raje lep in primeren slovenski molitvenik v počeščenju svetega Duha kakor da bi jim vlivali smrdljive tekoče duhove po grlu. — Vse vplivne osebe, posebej še visoko častito duhovščino, prosimo, naj pred birmo prizadete pripravi tudi v tem oziru na enega najlepših otročjih dni. — **»Sveta vojska« za Koroško** v Celovcu.

Dobrlavas. Minulo nedeljo je predaval g. dr. V. Rožič v našem »Narodnem domu« o slabih nasledkih pijančevanja. V dveurnem govoru nam je govornik razkril veliko nevarnost, ki preti tudi našemu narodu od te strani. Drugi govornik g. Peregrin Vunčič nam je nato na podlagi podob pokazal, kam končno privede nezmerne v pijači človeka. Hvala obema za njun trud!

Društvo »Vrtnarska šola« je na občnem zboru dne 7. t. m. v Škofji Loki izvolilo k že obstoječemu odboru še nadaljne tri svetovalce in dva pregledovalca računov, tako da tvorijo sedanji odbor kot svetovalci gospodje: Burdyh Ervin, Škofja Loka; Flere Anton, Kamnik; Halada Marija, Škofja Loka; Herzmansky Franc, Ljubljana; Thaler Rafael, Škofja Loka; kot pregledovalci računov gospodje: Aparnik Franc, Kamnik; Caleari Franc, Trata; dr. Podgornik Karel, Gorica; Plantarič Ignacij, Škofja Loka. Poročilo o delovanju, dohodkih ter izdatkih so udeleženci odobrili in nato se je kot letošnje darilo vršila med navzoče razdelitev cvetlic v lončkih.

! Ako še niste, pošljite naročnino! !

Moj ljubljenec

je Fellerjev rastlinski esenčni fluid z znamko

„ELSA-FLUID“

»Nikako čudo! Kolikorkrat se me je vsled prehlajenja ali prepaha lotila kaka bolezen, če je bil moj glavobol ali zobobol še tako hud, če me je mučil nahod in je bilo trganje po udih že skoro neznosno, Fellerjev Elza-fluid, moj ljubljenec, mi je vedno utešil bolečine. Tudi v zdravih dneh vem njegov živce oživljajoči in osvežujoči vpliv ceniti. Vsakdanje umivanje z njim olepša polt, okrepeča oči in napravi izvrsten počutek!«

Tako in enako se izražajo vsi, ki vsled zdravniškega priporočila redno rabijo Fellerjev fluid. — Že ta omemba, tako mala in skromna, brez kričeče reklame, samo da se v varstvo čitatelja pred ničvrednimi ponarejanji pokaže steklenica z varstveno znamko, zadostuje, ker sami smo se prepričali, da »Elza-Fluid« drži, kar obljubi. Pri tem je tudi cen. — 12 steklenic na vse kraje franko 5 kron.

Zaprte, pomanjkanje teka, nagnjenje k bljuvanju, gorečica in težkoče želodca so znaki, ki se ne smejo zanemarjati. 6 škatlic Fellerjevih rabarbarskih kroglic z znamko »Elza kroglice« stane samo 4 krone franko. — Domači zdravnik rad pove, kdaj in kako naj se oba preparata rabita. Biti pa morata pristna! Take izdeluje lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrg št. 67 (Hrvaško).

Cerkvene vesti.

Župnija Kotlje oskrbuje g. župnik Križaj v Guštajnu. — Prestavljen je provizor Jan. Hofstätter v Gradesu kot provizor v Sörg in administrator Jožef Huber v Obermühlbachu kot provizor v Weissbriach. — Razpisane so do 7. junija župnije: Kotlje, Svinec in Sörg. — Cesar je potrdil izvolitev krškega knezoškofa za nadškofa Solnograškega.

Marijina družba celovških bogoslovcev praznuje v nedeljo dne 3. vel. travna svoj slovesni praznik s sledečim sporedom: Ob šestih zjutraj v bogoslovski cerkvi: Sprejem prevzvišenega knezoškofa, nato slovesna sv. maša, med katero bo sprejelo 18 bogoslovcev, med njimi sedem Slovencev nižje redove in skupno sv. obhajilo. Nato se izpostavi Najsvetejše. Dopoldanska slavnost se konča z litanijami in sv. blagoslovom ob tri četrt na 12 uro. — Popoldne pa se vrši sprejem novo vstopivših članov ob tri četrt na 4. uro v benediktinski cerkvi po prevzvišenem knezoškofu, nato litanije, Te Deum in sklepni blagoslov. — Vabimo vse člane in članice celovških Marijinih družb kakor tudi verno ljudstvo k slavnosti in počastitvi Najsvetejšega.

Župnik Ivan Katnik ž. V ponedeljek, dne 27. aprila je umrl v Kotljah ob 3. uri zjutraj šele 28 let stari župnik č. g. Ivan Katnik. Šele tri tedne je bil župnik v Kotljah. Podlegel je srčni napaki, vsled katere je bolehal že dalje časa. Rojen je bil 25. septembra l. 1886. v rožeški župniji in je bil v mašnika posvečen 18. julija 1909. Služboval je kot kaplan v Borovljah, Dobrlivasi, Šmihelu nad Pliberkom in kot provizor in Dipalji vasi v Kanalski dolini. Bil je izredno nadarjen mož in je slovel kot izvrsten pridigar. V sredo dne 29. aprila ob 10. uri dopoldne je bil pokopan. 38 duhovnih sobratov in velika množica občinstva je spremljala zemeljske ostanke mladega duhovnika k večnemu počitku. Mrtvaški sprevid je vodil preč. gosp. dekan Marinič, pridigoval je veleč. gosp. župnik črneški Josip Rozman. N. p. v m.!

Pri majnikovi pobožnosti v stolni cerkvi v Celovcu bo imel običajne pridige vsak dan ves mesec maj č. g. p. Jožef Klameth iz reda očetov redemptoristov.

Krasne umetniške razglednice ima v zalogi trgovina papirja v hotelu Trabesinger, cena komadu 20 h. Druga izdaja razglednic „Ustoličenja“ je ravnokar tudi izšla, komad 10 h. Kdor jih naroči 100 komadov, jih dobi za 6 K.

Bencinmotor na 4 konjske moči, je po ceni na prodaj. Več pove Mihael Rebernik v Gradnici, pošta Zrelc pri Celovcu.

Veselite do dela, veselite do življenja

jemljejo skrinjaste bolečine, nevralgija in protin. - Proti njim se z uspehom rabi

od zdravniških avtoritet priporočeni

CONTRHEUMAN

Pomirjuje in lajša bolečine, izsesava oteklino v členih, pospešuje njihovo gibljivost, odstranjuje neprijetno boleče srbenje ozeblin in preseneča z učinkovanjem pri utiranju, masaži in obkladkih. 1 tuba 1 krono.

Izdelovanje in glavna zaloga **LEKARNA B. FRAGNER-ja,**

c. in kr. dvorni dobavitelj, Praga III-203

Proti predplačilu:
K 1.50, pošilja se 1 tuba
" 5. " " 5 tub
" 9. " " 10 "

franko.

Pozor na ime izdelka in izdelovalca.

Zaloga v lekarnah.

Loterijske številke.

Trst, 22. aprila: 22, 72, 50, 89, 33.
Dunaj, 25. aprila: 19, 20, 24, 6, 40.

Tržne cene v Celovcu

23. aprila 1914 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	23	—	24	38	15	58
Rž	19	58	21	—	11	85
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	24	—	26	—	12	—
Oves	15	—	16	39	5	60
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	35	14	—	—	22	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola, rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	3	—	4	—	1	60
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	9	—	11	—	—	—
" kislo	8	—	9	50	—	—
Slama	6	50	7	60	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 "	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje), 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur. maslo (putar), 1 "	2	60	4	—	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 "	2	10	2	30	—	—
" sur. 1 "	1	90	2	10	—	—
Svinjska mast	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	13	—	20	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	60	—	—
30 " " mehka, 1 "	2	50	3	—	—	—

Živina	Počrez	100 kilogram.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do		
v kronah							
Konji	—	—	—	—	—	—	
Biki	—	—	—	—	—	—	
Voli, pitani	470	—	—	180	2	2	
za vožnjo	400	620	—	—	12	7	
Junci	300	410	—	—	6	4	
Krave	246	460	70	74	50	24	
Telice	260	—	—	—	1	1	
Svinje, pitane	—	—	—	180	3	3	
Praseta, plemena	18	50	—	—	463	315	
Ovce	—	—	—	—	—	—	
Koze	—	—	—	—	—	—	

V zalogi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu je izšla knjiga:

Slovensko-nemški in nemško-slovenski

slovarček.

Sestavila dr. J. Sket, c. kr. vl. sv., in Št. Podboj, c. kr. prof.

Gena v prt vezani knjigi je K 2.40, po pošti K 2.50. Dobi se v vseh knjigarnah.

V Celovcu se dobi v vseh lekarnah.

Gostilna z manjšim posestvom

v celovski okolici je na prodaj. Meri okoli 10 oralov, in sicer gozda 3, njiv in travnikov 3, pašnika 4 orale. Cena 7000 kron. Naslov pove upravništvo „Mira“ v Celovcu št. 16. Za odgovor je priložiti znamko.

Naravna vina

vseh vrst: štajerska, goriška, tirolska in avstrijska, iz soda in v steklenicah, priporočam po nizkih cenah. Oddajam tudi po ceni v sodu. Mašno vino. Dobi se tudi dobro domače meso in slanina (špeh).

Benediktinska klet, Celovec, Benediktinski trg 10.

JANEZ PICHLER

klobučar v Celovcu
Wienergasse št. 4
priporoča svojo veliko izbiro

moških in ženskih klobukov v vseh kakovostih in barvah po nizkih cenah. Dobra, realna posrežba.

Prosim, povprašajte svojega zdravnika!

THYMOMEL SCILLAE,

sredstvo, ki omehčuje, lušči sliz, zdravi lahki in oslovski kašelj, varuje pred vsakim obolenjem dihalnih organov olajšuje pri naduhi in ugodno učinkuje pri otrocih in odraslih. Od zdravniških avtoritet mnogokrat izkušen in priporočen.

Steklenica 2 K 20 vin.
Po pošti proti predplačilu 2 K 90 v 1 steklenica, 7 K 3 steklenice, 20 K 10 steklenice, pošilja se franko. Ne dajte si usiliti potvorovi!

Izdelovanje in glavna zaloga v **lekarni B. FRAGNER-ja** c. kr. dvorni dobavitelj, **PRAGA III.—203.**

Pozor na imo izdelka!

Pozor na varstveno znamko!

Za čas seče in žetve

priporočam najboljše na svetu, zlata vredne

„Vulkan“-kose

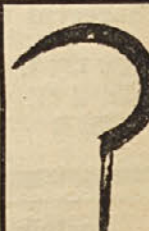
grobne križe itd., sploh vsakovrstno železnino po najnižjih cenah. Prosim za obilen obisk.

J. B. HAFNER, Celovec

trgovec z železnino „Pri zlati kosi“

Paradeisergasse št. 3, zraven gostilne „Tiger“.

Da so „Vulkan-kose“ zares dobre, dobivam ustmena in pismena sporočila (zahvale), n. pr. I. Čezar p. d. Janež, župan v Škofčah; Miha Šlajher, trgovec v Logivasi; I. Kališnik, veleposestnik v Selah pri Borovljah; I. Kramer, posestnik v Apačah, in še mnogo drugih. Le ena poskušnja zadostuje. Preprodajalci se iščejo.

Služba organista-cerkovnika

se odda — tudi takoj. Prosto stanovanje, mesečni dohodki najmanj 50 K. Neoženjeni rokodelci imajo prednost. V svrhu daljšh pojasnil se priporoča osebna zglasitev pri župnijskem uradu Vetrinj pri Celovcu.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Prva južnoštajerska vi- narska zadruga v Celju.

Zadruga ima v zalogi vsakovrstna bela in rdeča za-
jamčeno pristna južnoštajerska namizna vina najbolje
kakovosti po zelo nizkih cenah.

Čisto posebno pa še opozarja na sortimentna fina
vina v buteljkah.

Zahtevajte cenike! Prepričajte se s poskušnjo!
Obiščite naše kleti!

Gostilničarji! Ogibljite se brezvestnih tujih agentov,
ogrskih in laških vinotročev in naročajte vino pri doma-
čem podjetju južnoštajerskih vinogradnikov.

Za obolele živce se kot domače zdravilo z uspehom rabi

Ganglional-čaj.

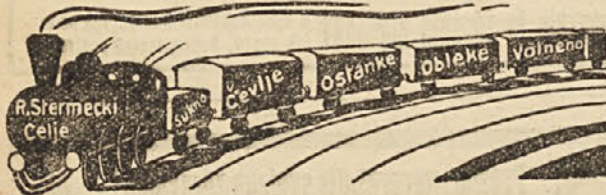

Ta čaj miri živce, odpravlja bolečine,
tvori kri, zabranjuje krče, prinaša spanje,
pospešuje telesno moč in poživilja ter
pospešuje prebavo.

Proti vpošiljavti 3 K se dobiva ta čaj franco pri
c. in kr. dvornem dobavitelju

Mr. Julij Billner, Avstrijsko, ali pa po lekarnah.
Lekarnarju v Reichenau, Nizje

Navodilo v štirinajstih jezikih.

in razno moderno blago za moške in ženske obleke
razpošilja po najnižjih cenah

Jugoslovska razpošiljalna

R. STERMECKI v Celju 308, Štajersko.

Pišite po glavni ilustr. cenik čez več tisoč stvari, kateri se
vsakemu pošlje zastonj. Pri naročilih iz Srbije, Bolgarije,
Nemčije in Amerike je treba denar naprej poslati.

**Kakor na oko
moramo paziti
na delavnost
želodea.**

— Priznana domače
zdravilo iz učinku-
jočih zeliščnih snovi,
skrbno pripravljeno,
ki poživilja, pospe-
šuje in urejuje pre-
bavljanje in tek do
jedi pospešuje ter
učinkuje mirno in

brezbolešno čiščenje in tako odstranjuje po-
sledice nezmernosti, pogrešene diete, pre-
hlajenja in neprijetne zapeke, n. pr. gorčico,
napihovanje, povzročeno s preobilno kislino,
krčne bolečine pomiruje in odstranjuje, je

Dr. ROSE BALZAM za želodec

iz lekarn B. Fragnerja. Glavna zal. v lekarni

B. FRAGNER, c. kr. dvorni

dobavitelj

„Pri črnem orlu“, Praga, Mala Strana

št. 203, vogel Nerudove ulice.

Naročila se izvršujejo z obratno pošto.

1 velika steklenica 2 K, 1 mala steklenica

1 K; po pošti proti predplačilu K 1-50 za malo

steklenico, K 2-80 za veliko steklenico, za K 8

se pošljejo 4 velike steklenice, za K 22 pa

14 vel. stekl. na vse postaje Avstro-Ogrske.

Zaloge v lekarnah po vsej Avstriji.

SVARILO! Vsi deli zavoja

so opremljeni z var-
stveno znamko

Pri podjetju Tolstovrške slatine

Osetov vreclec

zdravilna in namizna kislina voda, zelo
mozira in ostane čista in dobra.

SIR,

la vrste, polnomasten, izvrstnega
okusa, po ceni K 1-60 za 1 kg ali
5 kg poštni paketi po ceni K 1-70
za 1 kg priporoča

Mlekarska zadruga na Vrhniki (Kranjsko).

Senzacionalni prirodni pojav 20. stoletja!

Opozorjam, da nočem nikomur delati reklame, ka-
kor se v podobnih slučajih često zgodi, ampak
vsakomur čisto zastonj povem, kako se popol-
noma izlečijo dolgoletne huđe

pljučne bolezni,

naduha in dušljivi kašelj. To domače sredstvo
lahko vsakomur poceni oskrbim, kdor pošlje fran-
kiran ovitek z naslovom za odgovor na gospo
B. Kolenská, Vršovice 383 pri Pragi (Češko).

Sirap s sidrom Sarsaparillae

compos.

Zdravilo za čiščenje krvi. Steklenica K 3-60 in 7-50.

LINIMENT S SIDROM capsici compos.

Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom
Bolečine odpravljajoče mazilo,
pri prehlajenju, revmatizmu, protinu itd. itd. —
Steklenica K —80, 1-40 in 2—.

ŽVEPLENO MAZILO S SIDROM

lajša srbenje pri lišajih itd. — Lonček K 1—

Dobiva se skoro v vseh lekarnah ali naravnost v

Dr. Richterjevi lekarni „Pri zlatem levu“

Praga 1, Elizabetina cesta 5.

Kmetovalci!

Svetovno znane srebrno-jeklene kose

iz najvlačnejšega in najboljšega
jekla, lahke, s kojimi je mogoče
najbolj trdo travo pri enkratnem
brušenju 100 korakov neprene-
homa kositi, razpošilja v vsaki
množini najceneje **edino**

Adalb. Geiss-a naslednik Viktor Pilih, Žalec.

Zahtevajte cenik!

Absolutno zajamčeno

pristno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi na Kranjskem oddaja
vsled priporočila knezoškofijskega ordinariata pristna
bela mašna vina, letnik 1912 po 56—80 K, letnik 1913
po 40—45 K, postavljeno kolodvor Ajdovščina. Sortirano
vino rizling po 60 K, beli burgundec po 70 K, „Zelen“
po 80 K. — V zalogi je tudi tropinsko žganje liter po
K 2-30. — Kleti nadzoruje vipavski dekan. — Sprejmejo
se zanesljivi zastopniki za razprodajo.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Paramenti!

Mašna oblačila v preprosti in
opremi, dobro blago in poceni.
Plašči za cerkvenika in ministrante,
ovratni plaščki in štole zelo ceno.
Šmizete v različnih oblikah od 1 K
naprej. — Komplet z ovrat-
nim trakom od K 2— do K 2-80,
kakršen je izdelek.
Bireti v vsakršni obsežnosti po K 3-80,
K 4—, K 4-80.
Rožaste svetilke za večno luč za paten-
tovani stenj.
Prosimo, da poizkusite, in prepričani smo, da
bodete stalen odjemalec
oddelka za paramente, knjigarne in trgovine
Jožefovega društva v Celovcu.

Posestvo z gostilno

pol ure od Poreč in 10 minut od postajališča oddaljeno,
s celo gostilniško opravo in koncesijo vred, obsega 7 oral
zemljišča in gozda, hiša in skedenj sta nova, je za ceno
28.000 K na prodaj. 7500 K lahko ostane vknjiženih.
10.000 K na roko, ostalo na obroke po 4 1/2%. Pojasnila
daje M. Perč, šmartin na Dholci, pošta Poreče ob
jezeru, Koroško.

2x2=5

to ni bilo in ne bode. Resnica pa je: ako
bobovi kavi mojo izvrstno **žitno kavo**
primešate, dobite krasen, izvanredno fini
zajutrek in ravno za polovico cenejši, kajti
moja najfinejša **žitna kava** stane 5 kg samo
K 3-50 v lepi vrečici vsake poštnine prosto
in vrhutega Vam pošljem v dar še dve
krasni darili. Ako niste z mojo žitno kavo
zadovoljni, povrnem takoj denar. Naročite
si takoj pri

K. Tišler, Schönfeld pri Bečovu
(Češko).

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fondii okroglo K 1.000.000—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 1/2 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurznim izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavčlje.
Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Trstu,
Sarajevu, Gorici in Celju.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:
po dogovoru od **4 1/2 %** naprej.